

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Bakalárska práca

Jana Vinarčíková

Podmienkové vety: Sociolingvistické faktory odchýlok od normy

Conditional sentences: sociolinguistic factors of deviations from the norm

Praha 2015

Vedúci práce: doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.

Pod'akovanie:

Rada by som poďakovala vedúcemu svojej práce, doc. PhDr. Petrovi Čermákovi, Ph.D., za odbornú pomoc, cenné rady, ochotu a podnetné pripomienky pri vypracovaní tejto bakalárskej práce.

Prehlásenie:

Prehlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne, že som riadne citovala všetky použité pramene a literatúru a že práca nebola využitá v rámci iného vysokoškolského štúdia či k získaniu iného alebo rovnakého titulu.

V Prahe, dňa 29.7.2015

Podpis.....

Abstrakt

Cieľom tejto práce je popísať formu a význam španielskych podmienkových súvetí. Pozostáva z teoretickej a praktickej časti. V teoretickej časti definujeme základné pojmy a predstavujeme 3 druhy podmienkových súvetí. Pokúšame sa tiež objasniť, aké slovesné časy a spôsoby môžu byť zastúpené pri ich tvorbe a čo vyjadrujú z hľadiska významu. V práci ďalej popisujeme používanie nenormatívnych foriem podmienkových súvetí, predovšetkým nenormatívne nahradenie subjunktívu imperfekta kondicionálom. Na teoretickú časť nadväzuje praktická časť, v ktorej prostredníctvom paralelného korpusu InterCorp analyzujeme vybrané podmienkové väzby. Dôraz je kladený na ich špecifický význam a praktické použitie.

Kľúčové slová:

podmienkové súvetia, španielčina, norma, odchýlky od normy, podmienkové spojky, korpus, InterCorp

Abstract

The aim of this thesis is to describe the form and the meaning of Spanish conditional sentences. The thesis consists of theoretical and practical part. In the theoretical part we define basic terms and introduce 3 types of conditional sentences. We also try to clarify the use of the verbal modes and tenses and to describe what they express from the semantic point of view. Then we describe the use of non-normative forms of conditional sentences and we focus on the non-normative use of the conditional instead of the subjunctive. The theoretical part is followed by the practical part, in which we analyse conditional conjunctions via parallel language corpus InterCorp. The aim of this analysis is to characterize chosen conditional conjunctions from their specific and practical point of view.

Key words:

conditional sentences, Spanish, norm, deviations from the norm, conditional conjunctions, corpus, InterCorp

Obsah

1 Úvod	8
2 Podmienkové súvetia	10
2.1 Základná charakteristika podmienkových súvetí	10
2.2 Typy podmienkových súvetí	11
2.3 Spojky v podmienkových súvetiach	11
3 Typy podmienkových súvetí	12
3.2 Podmienkové súvetia reálne	12
3.1.1 Si + presente de indicativo + presente de indicativo	12
3.1.2 Si + presente de indicativo + futuro de indicativo	14
3.1.3 Si + presente de indicativo + condicional	14
3.1.4 Si + presente de indicativo + tiempos de pasado en indicativo	14
3.1.5 Si + imperfecto de indicativo + imperfecto de indicativo	15
3.2 Pseudopodmienkové vety	16
3.3 Podmienkové súvetia potenciálne	18
3.3.1 Si + imperfecto de subjuntivo + condicional	18
3.3.2 Si + imperfecto de subjuntivo + imperfecto de indicativo	19
3.3.3 Si + imperfecto de indicativo + imperfecto de indicativo	20
3.3.4 Si + condicional + condicional	20
3.4 Podmienkové súvetia nereálne	20
3.4.1 Si + imperfecto de subjuntivo + condicional	21
3.4.2 Si + pluscuamperfecto de subjuntivo + pluscuamperfecto de subjuntivo o condicional compuesto	21
3.4.3 Si + pluscuamperfecto de de subjuntivo + pluscuamperfecto de indicativo	22
3.4.4 Si + pluscuamperfecto de subjuntivo + condicional	22
3.4.5 Si + pluscuamperfecto de indicativo + pluscuamperfecto de indicativo	22
3.4.6 Si + presente de indicativo + presente de indicativo	22
4 Slovesný čas a spôsob v podmienkových súvetiach	24
4.1 Použitie subjunktívu a indikatívu v podmienkových súvetiach	24
4.2 Operatívna mapa slovesného systému v španielskom jazyku	25
4.3 Použitie slovesných časov v podmienkových súvetiach	27
5 Odchýlky od normy v podmienkových súvetiach	29

5.1 Použitie kondicionálu po spojke <i>si</i>	29
5.1.1 Dôvody nahradzovania subjunktívu imperfekta kondicionálom	29
5.1.2 Geografické rozšírenie.....	32
5.1.3 La sustitución de <i>cantara/cantase</i> por <i>cantaría y cantaba</i>	32
5.1.4 Ďalšie výskyty	33
6 Ďalšie spôsoby vyjadrenia podmienky	35
5.3 Časové spojky s podmienkovým významom.....	39
5.4 Hovorové vyjadrenie podmienky	40
7.1 Metodológia.....	43
7.2 Como	44
7.2.1 <i>Como</i> s výrazom vyhrážky, hrozby alebo varovania	45
7.2.2 <i>Como</i> vo vetách vyjadrujúcich strach, obavu alebo nepokoj.....	46
7.3 Cuando.....	47
7.4 De + infinitivo	50
7.5 Yo que.....	51
7.6 Yo de.....	52
7.7 A menos que	53
7.8 Con que.....	54
8 Záver.....	56
Resumé	59
Resumen	61
Bibliografía.....	63

1 Úvod

Predmetom tejto práce sú španielske podmienkové súvetia, pričom dôraz je kladený predovšetkým na ich praktické použitie. Hlavným motívom pre výber témy práce bol záujem o sociolingvistiku a skúmanie využitia jazyka v reálnych situáciách. Podmienkové súvetia sú z dôvodu veľkej rozmanitosti možností, ktoré sú schopné vyjadriť skutočne pozoruhodné. Za ich základnú funkciu sa zvykne považovať vyjadrenie určitej hypotézy či potenciálnej možnosti, avšak v skutočnosti je obsahové uplatnenie podmienkových konštrukcií oveľa širšie.

Cieľom tejto práce bude priblížiť podmienkové súvetia z formálneho i významového hľadiska. Bude preto predstavená ich formálna štruktúra, s ktorou súvisí použitie slovesného času a spôsobu, ale taktiež upriamime pozornosť na spojkové väzby a iné spôsoby, prostredníctvom ktorých môže byť podmienka vyjadrená. Čo sa týka významovej stránky, poukážeme na situácie, v ktorých môžu byť jednotlivé podmienkové schémy zastúpené. Ako hlavný zdroj nám posluží *Gramática descriptiva de la lengua española*, ktorá sa vzhľadom k dôkladným popisom všetkých existujúcich jazykových štruktúr dá považovať za najadekvátnejší zdroj pre dané účely. Pre doplnenie výkladu bude použitá *Nueva gramática de la lengua española* a *Sintaxis del español: Nivel de perfeccionamiento*, ktorá je zameraná hlavne na praktické použitie jazyka a preto je z nej možné čerpať príklady pre reálne použitie podmienkových súvetí.

S praktickým použitím jazyka súvisí aj jeho nenormatívne použitie. V tejto práci sa preto venujeme odchýlkam od normy v podmienkových súvetiach, pričom dôraz je kladený na použitie kondicionálu po podmienkovej spojke *si*. Budeme sa zaoberať možným príčinami, ktoré vedú k použitiu nenormatívnych štruktúr. Ako zdroj pre túto časť práce nám poslužia štúdie, ktoré sa touto problematikou zaoberali a taktiež budeme vychádzať i z výskumov, ktoré boli realizované za účelom zmapovania tohto javu.

Posledná kapitola práce je praktického charakteru a je založená na kvalitatívnej korpusovej analýze, pretože pôvodne plánovaný elektronický dotazník nebol z technických dôvodov realizovateľný. Cieľom tejto analýzy je prostredníctvom paralelného korpusu InterCorp vyhľadať konkrétne prípady použitia podmienkových väzieb a prostredníctvom nich

poukázat na ich špecifický význam, ktorý ich odlišuje od neutrálnej a typickej podmienkovej spojky *si*. Táto praktická časť tak zároveň nadväzuje na teoretickú časť, v ktorej je týmto podmienkovým väzbám venovaná samostatná kapitola.

Na konci práce napokon zhrnieme všetky získané teoretické poznatky a prepojíme ich so závermi, ku ktorým dospejeme na základe korpusovej analýzy.

2 Podmienkové súvetia

V tejto kapitole bude predstavená základná charakteristika podmienkových súvetí a s nimi súvisiace pojmy, s ktorými sa budeme stretávať v nasledujúcich kapitolách. Bude nás zaujímať hlavne štruktúra podmienkových súvetí, ktorá je pre ich identifikáciu podstatná. Okrem formálnej stránky je pre rozpoznanie podmienkových súvetí dôležitá samozrejme i obsahová stránka a preto si priblížime zmysel, ktorý tieto súvetia vyjadrujú.

2.1 Základná charakteristika podmienkových súvetí

V bežnom živote sa veľmi často stretávame so situáciami, kedy potrebujeme vyjadriť určitú hypotézu alebo podmienku, k čomu sú nevyhnutné práve podmienkové súvetia. Keďže patria medzi súvetia podrad'ovacie, automaticky z toho vyplýva, že pozostávajú z hlavnej vety a vedľajšej vety. Vo viacerých gramatikách španielskeho jazyka sa preto stretáme s pojmami *prótesis* a *apódosis*. „El período condicional consta de una oración subordinada, denominada PRÓTASIS (a veces, también CONDICIONANTE o ANTECEDENTE), y de la oración principal, llamada APÓDOSIS (en ocasiones, también CONDICIONADA O CONSECUENTE).“ (RAE NGLE 2009, s. 3527). *Prótesis* je teda vedľajšia veta, ktorá obsahuje podmienkovú spojku a vyjadruje tak podmienku, za ktorej je možné realizovať dej hlavnej vety, nazývanej *apódosis*. V našej práci budeme na základe terminológie použitej v *Mluvnici súčasnej španělštiny* označovať *prótesis* ako predvetie a *apódosis* ako závetie. (ZAVADIL - ČERMÁK, 2010)

Pre lepšie pochopenie podmienkových súvetí je potrebné si uvedomiť význam slova podmienka, definovaný v DRAE nasledovne: „Situación o circunstancia indispensable para la existencia de otra.“ Pre identifikáciu podmienkových súvetí môžeme preto použiť nasledovné otázky: *¿bajo la condición de qué?*, *¿en el caso de qué?* (ZAVADIL – ČERMÁK, 2010 s. 520) Túto zdanlivo triviálnu skutočnosť je potrebné mať na pamäti, pretože ako ďalej uvidíme, nie každá veta patriaca svojou štruktúrou medzi podmienkové súvetia spĺňa obsahovú podstatu podmienky.

2.2 Typy podmienkových súvetí

Čo sa týka rozdelenia podmienkových súvetí, existujú dve základné typológie, ktoré vychádzajú z toho, koľko typov podmienok rozlišujú (JULIÁN MARISCAL 2007, s. 63):

- trichotomické
  - reálne – potenciálne – nereálne
  - potrebný vzťah – možný vzťah – nemožný vzťah
  - pravdepodobné – nepravdepodobné – nereálne
- dichotomické
  - reálne – nereálne
  - možné – nereálne
  - možné – nemožné

V našej práci budeme vychádzať z trichotomického rozdelenia a budeme rozlišovať podmienky reálne, potenciálne a nereálne.

2.3 Spojky v podmienkových súvetiach

V podmienkových súvetiach sa jednoznačne najčastejšie vyskytuje spojka *si*. Do slovenčiny sa táto spojka prekladá ako *ak*, *keď*, *keby* a to v závislosti od typu a významu jednotlivých súvetí. Základnou charakteristikou tejto spojky na základe jazykovej normy je pravidlo, že po nej nikdy nemôže nasledovať futurum, kondicionál a subjunktív prézenta a préterita perfekta.

„Esta conjunción rechaza, en efecto, en la lengua actual el futuro (*si tendrás dinero), el condicional (*si tendrías dinero), el presente de subjuntivo (*si tengas dinero) y el pretérito perfecto de subjuntivo (*si hayas tenido dinero).“ (RAE NGLLE 2009, s. 3571) Všetky ostatné slovesné časy a spôsoby sú na základe jazykovej normy po spojke *si* prípustné. Okrem spojky *si* sa v podmienkových vetách vyskytujú aj iné spojky, pre ktoré však zmienené obmedzenia neplatia a riadia sa inými pravidlami. Vzhľadom na to, že je týchto spojok pomerne veľké množstvo, bude ich charakteristike venovaná osobitná kapitola.

3 Typy podmienkových súvetí

V nasledujúcej časti sa bližšie oboznámime s typmi podmienkových súvetí a ich detailnou charakteristikou. Ako sme už v úvode zmienili, budeme vychádzať z rozdelenia podľa *Gramática descriptiva de la lengua española* (ďalej GDLE), na základe ktorého sa rozlišujú 3 typy podmienkových súvetí. Cieľom tejto teoretickej časti práce je poskytnúť komplexnejší pohľad na tento typ súvetí a to nielen z hľadiska jeho tvorby, ale hlavne významu. Tieto dva aspekty budú vysvetlené prostredníctvom podmienkových štruktúr, na základe ktorých je možné sledovať, aký vplyv majú na význam rozličné obmeny vo forme, hlavne čo sa týka slovesného spôsobu a času.

3.2 Podmienkové súvetia reálne

Všeobecná charakteristika reálneho podmienkového súvetia je podľa GDLE nasledovná: ...corresponden a este tipo las oraciones condicionales que expresan hechos que iban o van habitualmente ligados, o de los que se espera un cumplimiento probable en el futuro. (GDLE 1999, s. 3662) Rovnako i zo samotného názvu vyplýva, že v tomto type súvetí bude pravdepodobnosť realizácie deja v hlavnej vete najvyššia. Z formálneho hľadiska rozdeľuje GDLE reálne podmienkové súvetia nasledovne:

3.1.1 Si + presente de indicativo + presente de indicativo

Podľa GDLE je tento tvar u podmienkových súvetí so spojku *si* najfrekventovanejší. Čo sa týka významu, môžu byť použité v nasledovných situáciách (GDLE 1999, s. 3662-3667):

- *Vyjadrujú čiastočne alebo úplne paralelné deje*
(*Si es por lo que nos apoya, no le debemos nada.*)
- *Vyjadrujú obvyklé či opakované deje, alebo nadčasové skutočnosti*
V takomto súvetí je spojka *si* z hľadiska významu ekvivalentom spojky *cuando*. (*Si dos personas se comprenden, no hay por qué atarse.*)

- *Predvetie slúži na explicitné vyjadrenie diskurzívneho kontextu, alebo inými slovami, ako diskurzívny markátor*

GDLE zároveň dodáva, že v žurnalistike je takáto forma súvetí veľmi bežná a to najmä v spojení so slovesnými väzbami *tener en cuenta, poner en relación con, tomar en consideración, fijarse, analizar, comparar, contrastar*, atď. („Esta versión es (...) casi un drama con sordina, si lo comparamos con otras versiones anteriores y posteriores.“) Ďalej GDLE zmiňuje, že toto použitie je časté aj v hovorovom jazyku a to hlavne pri výklade alebo pri argumentácii. (*Si analizas un poco, encuentras causas justificadas para, para reaccionar como reaccionaba.*)

- *Závetie je evaluáciou deja vyjadreného v predvetí*

Táto evaluácia je vyjadrená prostredníctvom slovíes *ser, estar, parecer, resultar*, čiže ide o sponové slovesá označované v španielčine ako *verbos copulativos*. (*Si se enamoran de mí, por ejemplo, pues es muy lioso.*)

- *Predvetie vyjadruje prítomný okamih oznámenia a zároveň vyvoláva určitú situáciu v budúcnosti*

V tomto type podmienkového súvetia je formálne zastúpený slovesný tvar prézenta v obidvoch vetách, závetie je však orientované významovo do budúcnosti. (*Si me piden que dimita, lo hago y listo.*) Podľa GDLE je ťažké stanoviť, v čom spočíva rozdiel, ak vôbec, medzi použitím prézenta a futura v závetí takéhoto typu súvetia.

- *Konštrukcie s pobádajúcimi či vyzývajúcimi závetiami*

V týchto súvetiach je tvar prézenta ekvivalentom imperatívu. (*Si no te gusta vivir aquí, agarras la puerta y te largas.*)

- *Vyjadrenie nepriamej, povahovo interaktívnej podmienky*

(*Después, si quiere que le diga la verdad, cuando uno empieza a entender, uno empieza a hablar*)

3.1.2 Si + presente de indicativo + futuro de indicativo

V tomto prípade už zo samotnej formy podmienkového súvetia vyplýva, že závetie bude vyjadrovať budúci dej, pretože sloveso je v tvare futura. GDLE pri tomto type súvetia uvádza: „(...) muy raras veces se utiliza para meras especulaciones, de ahí que algunos especialistas hablen aquí de mundos anticipados factuales, tal es el grado de probabilidad de cumplimiento de la apódoxis que parece manejar el hablante.“ (GDLE 1999, s. 3664) Ako príklad uvádza vetu *Si usted quiere preguntar, procuraré contestarle*. Zároveň taktiež dodáva, že táto schéma podmienkového súvetia zahŕňa i tie vety, ktorých závetia vyjadrujú určitý zámer alebo sľub. (*Si no cumplen lo que han dicho, en las próximas elecciones votaremos a otro partido.*)

3.1.3 Si + presente de indicativo + condicional

GDLE uvádza ako príklad vetu *Se rumorea que las centrales sindicales quemarían los acuerdos si no se ofrece trabajo a sus afiliados*. Pre vysvetlenie použitia kondicionálu ďalej dodáva: „La inserción del condicional aquí impone un distanciamiento con respecto a lo enunciado, puesto que señala que no se trata de ideas propias del enunciador.“ (GDLE 1999, s. 3665) GDLE taktiež tvrdí, že to vysvetľuje dôvod, prečo sa takáto schéma zvykne najčastejšie vyskytovať práve v žurnalistike. („Si el gobierno francés firma los acuerdos, resultaría extraño que España mantuviera el contencioso en Bruselas.“)

3.1.4 Si + presente de indicativo + tiempos de pasado en indicativo

K tejto formálnej schéme GDLE priraduje nasledovné 4 podtypy:

- *Závetie predstavuje vysvetlenie alebo evaluáciu obsahu predvetia* (*Si es así, se equivocaron.*) Tu sa môžeme pozastaviť a pripomenúť si, že sa vlastne jedná o podobný typ vety, s akým sme sa už stretli vyššie a to pri podmienkovom súvetí typu *Si + presente de indicativo + presente de indicativo*. Taktiež šlo o vetu, kde závetie predstavovalo určitú evaluáciu obsahu predvetia. Rozdiel teda spočíva v použití slovesného času, ktoré sa odvíja od toho, čo chce hovoriaci vyjadriť.

- *Predvetie v prítomnom čase slúži ako diskurzívny markátor*
(*Jamás espió para los chinos, si se consideran los documentos recientemente exhumados.*)
- *Predvetie odpovedá nepriamej podmienkovej vete*
(*Esto sucedía, si no me engaño, allá por el año 69.*) Podľa GDLE je v tomto prípade funkciou predvetia modifikovať výpoveď závetia.
- *Vety, v ktorých dochádza ku kríženiu dvoch úrovní výpovednej situácie*
GDLE tento typ súvetia vysvetľuje prostredníctvom nasledovného príkladu: *El ministro declaró sobre este aspecto que le parecía una inconveniencia, si se desea mantener buenas relaciones con el país vecino, que los políticos españoles participaran en la campaña electoral francesa.* Na tejto vete môžeme vidieť, že pozostáva z imperfekta, ktorý vyjadruje nepriamu reč (šp. estilo indirecto) a zároveň i z prézenta (*si se desea*), ktorý predstavuje priamu reč hovoriaceho, ktorý toto vyhlásenie oznamuje. Inými slovami, podľa GDLE sa v tomto prípade jedná o kríženie priamej a nepriamej reči.

3.1.5 Si + imperfecto de indicativo + imperfecto de indicativo

Podľa GDLE je prototypickým významom tejto schémy podmienkového súvetia vyjadrenie obvyklých dejov v minulosti. Ďalej dodáva, že ekvivalentmi spojky *si* v tomto type súvetí sú *cada vez que, siempre que, cuando*.

García Santos (1993, s. 118) rozdeľuje podmienkové súvetia so schémou začínajúcou ako *Si + indicativo* na základe časových významov (*valores temporales*), ktoré prináležia jednotlivým formám indikatívu. Podľa tohto rozdelenia je teda vyššie zmienený typ podmienkového súvetia klasifikovaný ako „opakovaná minulosť“ (*pasado repetido*). Ako príklad sa uvádza veta: *Pues mira. Yo, si tenía dinero me lo gastaba, y si no, me aguantaba.*

V tomto rozdelení (GARCÍA SANTOS 1993) sa vyskytuje i ďalší typ súvetia, ktorý využíva danú schému a je označovaný ako „prítomnosť v minulosti“ (*copresente en el pasado*) Príkladom je veta *Le dije que, si no tenía dinero, yo se lo daba.*

Ide o súvetie s nepriamou rečou a preto v ňom zároveň môžeme pozorovať časovú súslednosť. O tomto prípade hovorí aj (GDLE 1999, s. 3666), okrem neho však zmieňuje ďalší dôležitý jav, ktorým je neutralizácia medzi formami futura a prézenta v slovesnom systéme. (GDLE 1999, s. 3667) Tým chce poukázať na to, že formálne použitie prízentného tvaru slovesa v španielčine častokrát vyjadruje v skutočnosti budúcnosť, z čoho vyplýva nasledovný fakt: „(...) la secuencia de imperfectos de indicativo, en tanto que caso de estilo indirecto de pasado, puede también referirse a un esquema de presentes que expresan posterioridad y no simultaneidad (...).“ (GDLE 1999, s. 3667) V takom prípade by teda hovoriaci vety, ktorú sme uviedli ako príklad, vyjadroval skutočnosť, že peniaze dá až niekedy v budúcnosti. (*Povedal som mu, že ak nebude mať peniaze, dám mu ich.*)

V súvislosti s nepriamou rečou preto treba zmieniť i situáciu, keď je pre vyjadrenie budúcnosti zastúpený budúci čas aj formálne, čiže čo sa týka podmienkových súvetí, v závetí je použitý tvar futura. Ak z takéhoto podmienkového súvetia vytvoríme nepriamu reč, jeho schéma bude *Si + imperfecto de indicativo + condicional*. García Santos (1993, s. 118) vo svojom rozdelení toto súvetie klasifikuje ako „budúcnosť v minulosti“ (*futuro en el pasado*) a ako príklad uvádza vetu: *Joaquín le dijo que, si volvía al día siguiente, podrían seguir hablando del tema.*

GDLE taktiež spomína aj situáciu, keď je v podmienkovom súvetí použitý imperatív. Vtedy je pre vytvorenie nepriamej reči potrebné použiť subjunktív, čo vedie k existencii ďalšej novej schémy podmienkového súvetia: *Si + imperfecto de indicativo + imperfecto de subjuntivo*. GDLE túto schému dokladá i príkladom, v ktorom sa veta *Si quiere, haga la reserva* zmení na *Me dijeron que (...) si quería que hiciera la reserva*. (GDLE 1999, s. 3667)

3.2 Pseudopodmienkové vety

Ešte predtým, ako prejdeme na ďalší typ podmienkových súvetí, pozastavíme sa pri tých reálnych. Na základe GDLE sme si vyčlenili pomerne veľké množstvo podmienok, ktoré sú označované ako *condicionales reales*. Ak sa však vrátíme k našej úvodnej charakteristike podmienkových súvetí a pozrieme sa na tie doteraz spomenuté, tak si všimneme, že nie

všetky odpovedajú danej charakteristike. Vyskytujú sa medzi nimi totiž prípady, kedy je relevantnejšie hovoriť namiesto podmienkových súvetí o súvetiach pseudopodmienkových.

„Když má sloveso vedlejší věty modální význam reálný, slouží předvětí k vyjádření i jiných významů než jen podmínkového. Tak vznikají takzvaná pseudopodmínková souvětí, v nichž předvětím je vedlejší věta pseudopodmínková, tedy věta, která má podmínkovou formu, nikoli však podmiňovací význam.“ (ZAVADIL – ČERMÁK 2010, s. 522)

Vzhľadom k tomu, že morfológickým vyjadrením MV reálneho je indikatív (ZAVADIL – ČERMÁK 2010, s. 250), ktorý je zastúpený práve v podmienkových súvetiach reálnych, tak práve pri týchto vetách môžeme pozorovať prípady pseudopodmienkových viet.

„Jde tedy o formy syntakticky zdánlivě podmínkové: jsou řízeny hlavní větou s verbonominálním predikátem a celá konstrukce (tzv. konstrukce vytýkací) slouží ke zdůraznění některého nepredikačního větného členu, jenž je rematickým jádrem výpovědi. Vedlejší věta se *si* zde funguje jako tematické jádro pragmatického zdůrazňovacího syntaxému.“ (ZAVADIL – ČERMÁK 2010, s.522)

Tieto vytýkacie konštrukcie Zavadil – Čermák (2010, s. 522) rozdeľujú na dva typy :

- Vytýkací konstrukce příčinné (*Si estudio, es gracias a mis padres.*)
- Vytýkací konstrukce pseudopodmínkově účelové (*Si le escribo, es para informarle.*)

Ako môžeme vidieť, tak rozdiel v týchto dvoch konštrukciách spočíva v tom, či je v hlavnej vete podmienkového súvetia vyjadrený účel, alebo príčina.

K pseudopodmienkovým vetám sa radia i vety, ktoré majú v predvetí neurčité zámená alebo adverbíá (*Si quiere a alguna es a Elena*) a predvetia reálne, nachádzajúce sa v súvetiach, ktoré nemajú vytýkaciu povahu (*Si ha venido Juan, tenemos resuelto el problema*).

V obidvoch prípadoch je možná rovnako pseudopodmienková, ako i podmienková interpretácia. (ZAVADIL – ČERMÁK 2010, s. 523)

3.3 Podmienkové súvetia potenciálne

Tento typ súvetí GDLE taktiež rozdeľuje na základe schematickej podoby na niekoľko podtypov. (GDLE 1999, s. 3667- 3670)

3.3.1 Si + imperfecto de subjuntivo + condicional

Podľa GDLE ide o klasickú schému potenciálnych podmienkových súvetí. Túto skutočnosť zároveň dokazuje i to, že sa s touto štruktúrou vety stretáme vo väčšine učebníc španielskeho jazyka a takisto je využívaná pri výuke španielčiny.

Pri tejto schéme je však potrebné zmieniť istú dvojznačnosť, keďže podmienka vyjadrená takouto formou sa dá chápať buď ako potenciálna, alebo ako nereálna. V tomto prípade hovoríme pochopiteľne o potenciálnej podmienke, ktorá je charakterizovaná nasledovne: „(...) las dos formas verbales que concurren en la oración describen sucesos orientados hacia el futuro: el hablante presenta una acción venidera y muestra su vacilación ante la probabilidad de realización del suceso.“ (GDLE 1999, s. 3667)

Príkladom takej podmienky je veta „Me sorprendería mucho si resultara que pudiéramos encontrar alguna forma de ayudar a los pacientes afásicos.“

Hovoriaci použije túto štruktúru taktiež vtedy, ak si predstavuje situáciu, ktorá sa od tej aktuálnej jasne odlišuje, čím dáva do kontrastu dôsledky, ktoré by mohli nastať v prípade, že by predstavovaná situácia nastala. V takom prípade sa nedá hovoriť o tom, že by daná schéma vyjadrovala ireálnosť, pretože skutočný svet výpovednej situácie (*el mundo real de la enunciación*) a možný (lingvistický) svet výpovede (*el mundo posible (lingüístico) del enunciado*) by sa mohli v budúcnosti zhodnúť. Ako príklad takejto podmienky GDLE uvádza vetu *O sea que no estudia, pero que si lo estudiara, lo sabría.*

Ďalšie využitie tejto schémy, ktoré GDLE zmieňuje, sú zdvorilostné výpovedné situácie (*enunciaciones corteses*), ktorých príkladom je veta *Si usted pudiera entregarme un ejemplar, yo le quedaría muy reconocido.* Podľa GDLE totiž nezáväznosť splnenia

vyjadrenej skutočnosti, ktorú v sebe nesie subjunktív imperfekta, môže mať za následok zmiernenie (*mitigación*) daného výroku.

3.3.2 Si + imperfecto de subjuntivo + imperfecto de indicativo

Pri tejto schéme sa hovorí o nenormatívnom použití, ale vzhľadom k tomu, že je značne rozšírená, je možné ju zaradiť do neformálneho štandardného jazyka (*estándar informal*). (GDLE 1999, s. 3669) Čo sa týka významového rozdielu v porovnaní s predchádzajúcou schémou, v ktorej je zastúpené imperfecto de subjuntivo, treba objasniť, že tieto dve schémy z hľadiska významu nie sú totožné. GDLE použitie indikatívu v závetí vysvetľuje nasledovne: „(...) el hablante lo maneja como una variante sintáctica más a su disposición para expresar creencia en una mayor probabilidad de cumplimiento de lo propuesto en la apódosis en caso de cumplimiento de la proposición protática.“ (GDLE 1999, s. 3669)

García Santos (1993 s. 128) nesúhlasí s tým, že je táto schéma nesprávna. Rozdiel medzi použitím indikatívu alebo subjunktívu v závetí ilustruje na nasledovných vetách: *Si tuviera dinero cambiaría de coche*. Veta s touto schémou je úplne neutrálna a v skutočnosti by ju vyslovil ten hovoriaci, ktorý v automobiloch nevidí nič viac ako pracovný nástroj. V prípade, že by bol však hovoriaci veľký automobilový nadšenec, nikdy by pri pohľade na novučké Maserati nepovedal vetu *Si tuviera dinero me lo compraría*. Pre danú situáciu je adekvátnejšie vysloviť niečo ako *¡Jo, qué maravilla! Si tuviera dinero me lo compraba ahora mismo*. Môžeme teda konštatovať, že obidva zdroje sa zhodujú na tom, že použitím indikatívu v závetí hovoriaci vyjadruje vyššiu pravdepodobnosť uskutočnenia daného výroku.

Ďalej tiež treba dodať, že táto schéma zvykne byť medzi cudzincami používaná len veľmi málo alebo vôbec, čo pôsobí až príliš chladne a akademicky. Užívateľom španielskeho jazyka sa preto odporúča, aby schému s indikatívom aktívne využívali, ak sa chcú čo najviac podobať hovoriacim, pre ktorých je španielčina rodným jazykom. (GARCÍA SANTOS 1993, s.129)

Nakoniec sa upozorňuje na to, že schému *si + imperfecto de subjuntivo + imperfecto de indicativo* nie je možné aplikovať na podmienkové vety, ktoré obsahujú *tal vez, quizá(s), acaso, posiblemente, probablemente...* (GARCÍA SANTOS 1999, s. 129)

Vysvetlili sme si významový rozdiel, ktorý spôsobuje použitie indikatívu imperfekta v zvetí a zároveň sme zistili, že v španielčine ide o úplne bežný a medzi rodenými hovorcami i prirodzene používaný jav. Nemôžeme povedať, že by sa používanie takejto schémy týkalo iba určitej sociálnej skupiny. Práve naopak, je rozšírený natolko, že je jeho použitie odporúčané i dôveryhodnými publikáciami, ako je napríklad vyššie zmienená *Sintaxis del español*. (GARCÍA SANTOS 1993)

GDLE však medzi potenciálnymi podmienkovými súvetiami zdieľuje i nasledovné 2 schémy, ktoré sa rozhodne nedajú považovať za normatívne akceptovateľné a to i napriek tomu, že je ich výskyt medzi určitými používateľmi či v určitých oblastiach zaznamenaný.

3.3.3 Si + imperfecto de indicativo + imperfecto de indicativo

Táto schéma už bola zdieľovaná medzi reálnymi podmienkovými súvetiami. V prípade, že vyjadruje reálnu podmienku v minulosti, tak je jej použitie z normatívneho hľadiska správne. Ako sa však uvádza v GDLE, vyjadrenie potenciálnej podmienky prostredníctvom takejto schémy môžeme vo zvýšenej miere pozorovať medzi nižšími sociálnymi vrstvami. (GDLE 1999, s. 3669)

3.3.4 Si + condicional + condicional

Ako už bolo zmienené v úvodnej kapitole, tak po spojke *si* nikdy nie je prijateľné použitie kondicionálu a preto môžeme túto schému považovať za nenormatívnu. Podľa (GDLE 1999, s. 3670) a (RAE NGLLE 2009, s. 1778) je jej použitie charakteristické pre španielsku oblasť nazývanú *área septentrional* a rovnako sa môže vyskytovať aj v niektorých oblastiach Južnej Ameriky. Uvedené sú krajiny ako Argentína, Uruguaj, Paraguaj, andské krajiny, Chile a juh Kolumbie. (RAE NGLLE 2009, s. 1778) Avšak aj napriek jej početnému používaniu, táto schéma neprenikla do spisovného jazyka. (RAE NGLLE 2009, s. 3579)

3.4 Podmienkové súvetia nereálne

Rovnako ako pri predchádzajúcich dvoch podmienkových súvetiach, tak aj pre klasifikáciu nereálnych podmienkových súvetí použijeme ako zdroj GDLE a rozdelíme ich podľa schém, ktoré sú pri ich tvorbe zastúpené. (GDLE 1999, s. 3670 – 3672)

3.4.1 Si + imperfecto de subjuntivo + condicional

S touto schémou sme sa už stretli pri potenciálnych podmienkových súvetiach, kde sme upozornili na jej významovú dvojznačnosť. V prípade, že je prostredníctvom tejto štruktúry vyjadrená nereálna podmienka, tak jedine vtedy, ak sa vzťahuje na prítomnosť. (GDLE 1999, s. 3670) Ako jeden z príkladov sa ďalej uvádza veta *Si fueran de verdad trozos de spugnics, ellos mismos que los han construido tendrían que saber identificarlos*.

Zároveň však nie je možné formulovať akési zovšeobecňujúce pravidlo, na základe ktorého by táto schéma vyjadrovala nereálnu podmienku vždy vtedy, ak sa vzťahuje k prítomnej situácii. (RAE NGDLE 2009, s. 3572) poukazuje na prípady, v ktorých nie je možné túto schému automaticky chápať ako nereálnu podmienku a to aj napriek tomu, že sa vzťahuje k prítomnej situácii. Ako príklad uvádza vetu *Si este número fuera un cuatro, aquel sería un seis*. V prípade, že je táto veta vyslovená v kontexte riešenia matematického hlavolamu, tak z vety v predvetí nevyplýva jednoznačná nereálnosť tvrdenia. Z tohto dôvodu aj tu môžeme hovoriť o potenciálnej podmienke a to aj napriek tomu, že sa vzťahuje k prítomným udalostiam.

3.4.2 Si + pluscuamperfecto de subjuntivo + pluscuamperfecto de subjuntivo o condicional compuesto

Táto štruktúra je prototypom nereálnych podmienkových súvetí, ktoré vyjadrujú nereálnosť v minulosti. (GDLE 1999, s. 3671) Ďalej k tejto schéme GDLE dodáva:

„El pluscuamperfecto de subjuntivo indica que la proposición protática es falsa porque describe un mundo posible no realizado y sin posibilidades de llegar jamás a producirse, pues las acciones del pasado ya se llevaron a cabo y no admiten revisión.“ (s. 3671)

Ide teda o vyjadrenie niečoho, čo sa mohlo stať, avšak v skutočnosti sa nestalo. V závetí je možné použiť rovnako *pluscuamperfecto de subjuntivo* ako i *condicional compuesto*, avšak v príkladoch pochádzajúcich z korpusov hovoreného jazyka sa vyskytovalo výlučne *pluscuamperfecto de subjuntivo* a tento tvar je zastúpený v písomnej podobe i v žurnalistických textoch. Použitie zloženého kondicionálu je zaznamenané predovšetkým v literárnych textoch. (GDLE 1999, s. 3671)

3.4.3 Si + pluscuamperfecto de subjuntivo + pluscuamperfecto de indicativo

GDLE túto schému radí ku neformálnemu hovorenému jazyku a ako príklad uvádza vetu *Si nosotros hubiéramos querido, lo habíamos dado, ¿eh?* (GDLE 1999, s. 3672) Podľa (GARCÍA SANTOS 1993, s. 132) je na túto schému možné aplikovať to isté, čo na schému *Si + imperfecto de subjuntivo + imperfecto de indicativo*. Môžeme teda konštatovať, že použitím indikatíva v zvetí hovoriaci vyjadruje vyššiu mieru pravdepodobnosti daného tvrdenia.

3.4.4 Si + pluscuamperfecto de subjuntivo + condicional

Táto štruktúra taktiež vyjadruje nereálnosť, avšak zatiaľ čo predvetie sa vzťahuje k minulosti, veta v zvetí predstavuje prítomnosť. (GDLE s. 3672) Použitie tejto schémy je zjavné vo vete *Si hubiese seguido sus impulsos iniciales y no la razón, ahora no sería millonario*. Ide teda o vyjadrenie neskutočnosti v prítomnosti, pričom táto neskutočnosť je podmienená neuskutočnením určitého konania v minulosti.

Pri tejto schéme však treba dodať, že aj tu je možná dvojité interpretácia a preto nemôžeme jednoznačne hovoriť o tom, že táto schéma vyjadruje výlučne neuskutočiteľné podmienky. Veta *Si hubiera aprobado, mi papá me compraría una bicicleta* môže vyjadrovať rovnako nereálnosť ako i potencialitu, v závislosti od toho, či hovoriaci tejto vety pozná alebo nepozná výsledky testu. (RAE NGLÉ 2009, s. 3573)

3.4.5 Si + pluscuamperfecto de indicativo + pluscuamperfecto de indicativo

GDLE sa aj v tomto prípade odvoláva na sociolingvistické údaje, ktoré dokazujú, že táto schéma je používaná v nižších sociokultúrnych vrstvách. (1999, s. 3672)

3.4.6 Si + presente de indicativo + presente de indicativo

Nereálnosť v minulosti sa pomerne často v španielčine vyjadruje prostredníctvom kombinácie prítomných časov (GDLE 1999, s. 3672) a k tomuto javu dochádza veľmi často v hovorovom jazyku. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 133) Nereálna podmienka v minulosti (*Si me hubieras avisado, habría ido*) sa tak môže vyjadriť použitím prítomných časov v predvetí a zvetí: *Si tú me avisas, claro que voy*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 133)

Aj v tomto prípade sa poukazuje na to, že pre nerodených hovoriacich zvykne byť takéto použitie pre svoju neobvyklosť zvláštne, avšak opäť sa odporúča, aby sa ho snažili vo svojej konverzácii aktívne využívať. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 134) Rovnako ako GDLE (1999, s. 3672), tak aj García Santos (1993, s. 134) zmieňuje, že je tento jav charakteristický pre hovorený jazyk a zároveň dodáva, že je využívaný predovšetkým vtedy, keď sú v konverzácii použité krátke a rýchle vety.

4 Slovesný čas a spôsob v podmienkových súvetiach

V predchádzajúcej kapitole sme si predstavili tri typy podmienkových súvetí, pričom sme sa snažili upriamiť pozornosť na ich významovú a formálnu stránku. Mohli sme si preto všimnúť, že obsahový význam podmienkových súvetí sa odvíja nielen od ich štruktúry, ale predovšetkým od postoja, ktorý prostredníctvom nich hovoriaci vyjadruje. Z tohto dôvodu je pomerne ťažké formulovať nejaké záväzné pravidlá týkajúce sa použitia času a spôsobu v týchto súvetiach. V tejto kapitole sa preto pokúsime priblížiť, čo môže mať vplyv na voľbu času a spôsobu slovíes a to predovšetkým prostredníctvom významu, ktorý každý čas a spôsob v sebe zahŕňa. Tu treba zároveň upozorniť na to, že sme si vedomí toho, že s problematikou slovesných spôsobov je spojená modalita. Téma modality však nie je predmetom našej práce a pre jej dôkladné vysvetlenie by jej bolo potrebné venovať dostatok priestoru a preštudovať s ňou súvisiacu sekundárnu literatúru, ktorej je pomerne veľké množstvo. Aby sme sa držali našej hlavnej témy, ktorou sú podmienkové súvetia, tak v nasledovnej časti priblížime problematiku slovesných časov a spôsobov prostredníctvom zhrnutia a zovšeobecnenia skutočností, ktoré vyplývajú z predchádzajúcej kapitoly.

4.1 Použitie subjunktívu a indikatívu v podmienkových súvetiach

Santos García (1993) formuluje pravidlá, na základe ktorých je možné určiť, či bude po spojke *si* nasledovať sloveso v indikatíve alebo subjunktíve. Pre použitie indikatívu podľa neho platí nasledovné: „Cuando el hablante no sabe si sí o si no; de suerte que: si sí, sí; si no, no.“ (SANTOS GARCÍA 1993, s. 119) Toto tvrdenie dokazuje na vetách: *Si vienes, voy* a *Si no vienes, no voy*. Použitie subjunktívu je na základe tejto teórie potrebné v tomto prípade: „Cuando el hablante sabe que sí o que no, o cree que sí o que no.“ (SANTOS GARCÍA 1993, s. 120) Toto tvrdenie takisto dokladá príkladom: *Si estuviera aquí* [pero no está], *iríamos...*

V predchádzajúcej kapitole, v ktorej sme poskytli charakteristiku jednotlivých typov podmienkových súvetí, sme sa zmienili taktiež o tom, že schéma *Si + imperfecto de subjuntivo + condicional* môže vyjadrovať rovnako nerealitu, ako aj potencialitu. V prípade potenciálneho významu podmienky s takouto schémou si taktiež teda nemôžeme byť istí

jej splnením či nesplnením a aj napriek tomu tu dochádza k použitiu subjunktívu, čo je v protiklade s tvrdením Santosa Garcíu.

Na základe doposiaľ zmienených faktov teda vieme, že *imperfecto de subjuntivo* nasledujúce po spojke *si* nemusí nevyhnutne znamenať nereálnosť. Taktiež treba poznamenať, že na základe príkladov pochádzajúcich z korpusu je schéma *Si + imperfecto de subjuntivo* typická pre potenciálne podmienky, (GDLE 1999, s. 3661) na základe čoho GDLE tvrdí: „En efecto, la prótasis formada por *si + imperfecto de subjuntivo* describe mayoritariamente sucesos en el porvenir, en mundos potenciales hipotéticos y, por lo tanto, posibles, si bien más o menos probables.“ (s. 3661)

Ako názorný príklad je použitá veta: *Si ganáramos el próximo partido, podríamos pasar a la final*. Hovoriaci, ktorý vyslovuje takúto vetu, vyjadruje potenciálnu možnosť výhry, ktorú by teoreticky mohol vyjadriť takisto i vetou *Si ganamos el próximo partido, podemos pasar a la final*, pretože obidve vety sú obsahovo totožné. Rozdiel medzi nimi spočíva v postoji hovoriaceho, ktorý použitím indikatívu vyjadruje vyššiu pravdepodobnosť toho, že dôjde k splneniu podmienky. Tento protiklad medzi indikatívom a subjunktívom je aj v slovenčine vyjadrený zmenou slovesného spôsobu (*Ak vyhráme nasledujúci zápas/Keby sme vyhrali...*)

Na základe týchto skutočností môžeme preto konštatovať, že použitie indikatívu a subjunktívu v podmienkových súvetiach závisí od pravdepodobnostnej miery uskutočnenia podmienky, ktorú chce hovoriaci svojím tvrdením vyjadriť.

4.2 Operatívna mapa slovesného systému v španielskom jazyku

Čo sa týka použitia slovesného času, opäť bude mať rozhodujúci vplyv skutočnosť, ktorú chceme vyjadriť. To je pochopiteľne celkom logické. Ako sme si však v predchádzajúcej kapitole mohli všimnúť, chronologický čas nie vždy zodpovedá tomu gramatickému. V dôsledku neutralizácie je možné použiť *presente de indicativo* aj na vyjadrenie budúceho deja a rovnako sme mohli pozorovať i situáciu, kde bola prostredníctvom prítomného času vyjadrená nereálna podmienka v minulosti.

Môžeme si preto položiť rovnakú otázku ako Ruiz Campillo (2014, s. 63): „¿Es cierto que los verbos significan tiempo?“ Spochybňuje totiž skutočnosť, že by slovesné časy slúžili

jedine na vyjadrenie určitých konkrétnych časov, čo následne i dokazuje prostredníctvom názorných príkladov. Na základe týchto príkladov si môžeme všimnúť, že chronologický čas (minulosť, prítomnosť, budúcnosť) môže byť vyjadrený všetkými slovesnými časmi. *Presente de indicativo* tak môže byť použité nielen pre vyjadrenie prítomnosti, ale aj budúcnosti (*Mañana está en el bar todo el día*) alebo minulosti (*El otro día estoy en el bar y llega ella...*). (RUIZ CAMPILLO 2014, s. 64)

(RUIZ CAMPILLO 2014) preto prichádza s nasledovným priestorovým modelom, ktorého cieľom je nájsť v španielskom slovesnom systéme logický princíp, ktorý by uľahčil výuku španielčiny ako cudzieho jazyka.

Táto mapa reprezentuje modus, aspekt a priestor, ktorý nahradzuje tradičné vnímanie 3 časov a delí sa na priestor aktuálny a neaktuálny. (RUIZ CAMPILLO 2014, s. 70) Tu treba zároveň povedať, že toto priestorové vnímanie nie je totožné s temporálnymi rovinami (aktuálna a neaktuálna), s ktorými sa môžeme stretnúť v *Mluvnici současné španělštiny* (ZAVADIL – ČERMÁK 2010).

Ako si môžeme všimnúť, tak aktuálny priestor (*espacio actual*) odkazuje na prítomnosť alebo budúcnosť, zatiaľ čo neaktuálny priestor (*espacio inactual*) na minulosť. (RUIZ CAMPILLO 2014, s. 76) Spôsob výkladu mapy spočíva v 2 zákonoch. Rozlišujeme zákon horizontálnej súvislosti (*ley de correspondencia horizontal*) a zákon vertikálnej súvislosti (*ley de correspondencia vertical*), ktoré spočívajú vo vzájomných vzťahoch medzi paradigmami uvedenými v Campillovej mape.

S vertikálnou súvislosťou sú spojené dva pojmy, a to aktualizácia (*reactualización*) a dezaktualizácia (*desactualización*). K dezaktualizácii dochádza systematicky na základe vyššie uvedenej mapy a pôjde teda o zmenu aktuálneho priestoru na priestor neaktuálny. Veta *Yo tenía un perro* je teda dezaktualizáciou vety *Yo tengo un perro*. (RUIZ CAMPILLO 2014, s. 78) Aktualizácia je teda opakom dezaktualizácie a vyznačuje sa použitím slovesa s aktuálnou formou za účelom vyjadrenia chronologickej minulosti, čím vyvolá efekt aktualizácie slovesného obsahu. (RUIZ CAMPILLO 2014, s. 79)

V tomto prípade sa tiež môže hovoriť o *transpozícii*, ku ktorej dochádza, keď sa prezens prenáša do designatívnej sféry futura a pretérito. V oboch prípadoch ide o temporálnu aktualizáciu. (ZAVADIL – ČERMÁK 2010, s. 275)

Campillove priestorové vnímanie slovesných časov je pomerne zaujímavé a ak si ho prepojíme s našimi podmienkovými súvetiami, môže nám to pomôcť objasniť použitie času v týchto súvetiach. Nereálna podmienka v minulosti, ktorá by mala patriť do neaktuálneho priestoru sa aktualizuje, keď pre jej vyjadrenie použijeme v predvetí aj závetí prítomný čas. Z hľadiska metafory priestoru sa nám tak stáva bližšia a práve priblíženie určitého okamihu, o ktorom hovoriaci rozpráva, zvykne byť cieľom neformálnej hovorenej konverzácie.

Zároveň môžeme dodať, že tento jav nie je žiadnou špeciálnou charakteristikou španielčiny. Dochádza k nemu častokrát aj v slovenčine, kde je tiež veľmi časté v hovorovom jazyku vyjadriť minulé udalosti alebo nereálnu podmienku v minulosti prítomným časom. (*Kebyže to včera vidím, tak sa asi rozosmejem*)

4.3 Použitie slovesných časov v podmienkových súvetiach

Vysvetlili sme si, že gramatické časy sa nie vždy stotožňujú s tými chronologickými, čo sa často prejaví aj v podmienkových súvetiach. Čo sa však týka podmienkových súvetí

a vyjadrenia prítomnosti, minulosti či budúcnosti, je treba dodať, že takisto opäť záleží na postoji hovoriaceho a na tom, čo chce vyjadriť. Neexistujú totiž žiadne pravidlá o vzájomnej kombinácii časov v obidvoch častiach podmienkového súvetia. V prípade reálnej podmienky tak napríklad za predvetím v prítomnom čase môžeme obsadiť v závetí nielen prítomný čas, ale i budúci alebo minulý:

- *Si tienes mucho dinero es por que lo has ganado.*
- *Si tienes mucho dinero podrás conquistar casi todas las mujeres.*
- *Si tienes mucho dinero puedes comprar lo que quieras.*

Taktiež aj po použití minulého času v predvetí môžeme v závetí vyjadriť všetky 3 chronologické časy:

- *Si te has enamorado de él, tienes que ser tonta.*
- *Si te has enamorado de él, sufrirás mucho.*
- *Si te has enamorado de él, es porque has perdido la cabeza.*

Vo všeobecnosti teda platí, že časy v podmienkových súvetiach môžeme rôzne kombinovať. Ako jedno z pravidiel by sme mohli uviesť, že v prípade nereálnej podmienky nie je možné použiť v závetí futurum. To je však úplne logické, pretože po neuskutočnení určitých situácií v minulosti či prítomnosti už nie je možné s nimi počítať v budúcnosti.

5 Odchýlky od normy v podmienkových súvetiach

Na základe zdrojov, ktoré sme čerpali zo španielskych gramatík sme zistili, že v podmienkových súvetiach je možné zastúpenie takmer všetkých slovesných časov a spôsobov a častokrát pri ich výbere záleží od postoja, ktorý chce hovoriaci vyjadriť. Predsa však existujú tvary podmienkových súvetí, ktoré norma neschvaľuje a aj napriek tomu je ich výskyt zaznamenaný. Tieto nenormatívne vyjadrenia podmienky už boli zmienené pri charakteristike jednotlivých podmienkových štruktúr. Jedným z cieľov našej práce je však i priblíženie problematiky týkajúcej sa nenormatívnych podmienkových súvetí, pretože je to z nášho pohľadu zaujímavá téma. Dôraz bude kladený na použitie kondicionálu namiesto subjunktívu imperfekta, k čomu dochádza v potenciálnych podmienkových súvetiach. Aby sme mohli charakterizovať tento jav a možné dôvody jeho existencie, budeme pracovať so štúdiami autorov, ktorí sa touto témou zaoberali.

5.1 Použitie kondicionálu po spojke *si*

Ako už bolo na začiatku povedané, použitie kondicionálu po spojke *si* je na základe normy nesprávne. Napriek tomu však existujú prípady výskytu schémy *Si + condicional*. Tento jav sa tak stal predmetom výskumu viacerých autorov, ktorých cieľom bolo objasniť toto nenormatívne použitie či už z hľadiska historického alebo sociolingvistického.

5.1.1 Dôvody nahradzovania subjunktívu imperfekta kondicionálom

Na úvod treba povedať, že názory týkajúce sa dôvodov existencie tohto javu sa líšia. Ako jeden z najčastejších dôvodov sa zvykne uvádzať vplyv baskičtiny. Fernández Ulloa (2005) medzi zástancov tejto teórie radí nasledovných autorov: Lago Alonso (1968), Silva Corvalán (1984). Pato (2004) okrem nich spomína i ďalších: López García (1985), Urrutia Cárdenas (1991) a Granda (2001). Ďalšia z teórií, ktorú Fernández Ulloa (2005) zmieňuje je rytmický impulz. To znamená, že hlavná veta, ktorej sloveso je vo forme kondicionálu má vplyv na použitie kondicionálu vo vete vedľajšej. Ako autor tejto teórie sa uvádza V. García de Diego (1969).

Ridruejo (1975, s. 126-127) nesúhlasí s tým, že by baskičtina bola dôvodom nahradzovania subjunktívu kondicionálom a svoje tvrdenie zdôvodňuje nasledovnými skutočnosťami:

- Nahradenie *cantara* formou *cantaría* je sporadicky rozšírené vo všetkých hispánskych oblastiach, takže sa to netýka výlučne Baskicka a jeho susedných oblastí.
- Podobný jav je zaznamenaný aj v iných románskych jazykoch, predovšetkým vo francúzštine. Nejedná sa pritom len o hovorovú francúzštinu v baskickej oblasti alebo susedných miestach, ale týka sa to aj vzdialených oblastí ako sú Alžírsko a Belgicko.
- V baskičtine sú formy zodpovedajúce španielskym formám kondicionálu a subjunktívu dobre rozlíšené. Ako ekvivalent formy *-ría* sa v baskičtine používa sufix *-ke* pripojený k slovesnému lexému. Pre subjunktív je používaný sufix *-n* alebo prefix *ba-*, ktorý zahŕňa hypotetickú spojku *si* a modálnu charakteristiku. V podmienkovej vete sa preto v predvetí používa forma s prefixom *ba-* a v závetí ďalšia forma so sufixom *-ke*.

Pato (2004), ktorý sa odvoláva na García de Diego (1952), takisto hovorí o výskyte tohto javu mimo baskickú oblasť a uvádza aj iné ako románske jazyky, pre ktoré je typická štruktúra *Si tendría daría*. Zmieňuje angličtinu a príklady balto-slovanských jazykov, medzi nimi i slovenčinu (keby som mal, dal by som) a češtinu (kdybych měl, dal bych).

Čo sa týka rytmického impulzu, k nahradzovaniu subjunktívu kondicionálom dochádza aj v takých vetách, pri ktorých nie je možné hovoriť o symetrii. (RIDRUEJO 1975, s. 127) Z výskumu, ktorý sa realizoval v Rioje (RIDRUEJO 1975, s. 125-126) vyplynulo, že hovoriaci používajú kondicionál namiesto subjunktívu imperfekta v nasledovných vetách:

- Jednoduché vety (Oraciones independientes)
- Vedľajšie vety substantívne (Oraciones subordinadas sustantivas)
- Vedľajšie vety adjektívne (Oraciones subordinadas adjetivas)
- Vedľajšie vety adverbialne (Oraciones subordinadas adverbiales)
  - podmienkové (condicionales)
  - účelové (finales)
  - časové (temporales)
  - účinkové (consecutivas)
  - príčinné (causales)
  - spôsobové (modales)

Zároveň je však potrebné dodať, že v americkej španielčine dochádza k tomuto javu iba v podmienkových vetách. (PATO 2004)

V súvislosti s týmto nenormatívnym použitím sa objavuje aj teória jazykového kontaktu, ku ktorej sa prikláňa (FERNÁNDEZ ULLOA 2005). „Termín *jazykový kontakt* sa tradične používa v dialektológii pri popise tzv. pomedzných nárečí.“ (BUDOVIČOVÁ 1974) Kontakt jazykov vytvára podmienky pre vzájomné prenikanie a ovplyvňovanie jazykových štruktúr. Ide o jazykové procesy, ktoré sa interpretujú ako jazykové kontaminácie či interferencie, fluktuácia alebo import jazykových prostriedkov, zblížovanie a konvergentný vývin jazykov. (BUDOVIČOVÁ 1974) V prípade použitia kondicionálu po spojke *si* v podmienkových súvetiach si teda môžeme všimnúť, že k tomu dochádza v miestach, kde vedľa seba žijú dva jazyky. Čo sa týka Buenos Aires, kde k tomuto javu taktiež dochádza, zvykne sa poukazovať na vplyv taliančiny. (FERNÁNDEZ ULLOA 2005) Tieto dôvody majú za následok nasledovné tvrdenie: „La simplificación por contacto lingüístico nos parece una explicación más adecuada.“ (FERNÁNDEZ ULLOA 2005)

Ďalšiu príčinu vzniku tohto javu je možné hľadať v postavení obidvoch tvarov sloviess v slovesnom systéme. (RIDRUEJO 1975, s. 128) Tradične sa hovorí o modálnom rozpore medzi indikatívom a subjunktívom, ktorý môže byť definovaný na základe aktualizácie (*actualización*) a neaktualizácie (*no-actualización*) myšlienky, ktorú dané sloveso vyjadruje.

Slovesný dej s abstraktným, všeobecným a neaktualizovaným charakterom (subjunktív) tak stojí v protiklade s tým konkretizovaným a aktualizovaným (indikatív).

Čo sa však týka formy kondicionálu, jeho zaradenie z hľadiska modality je diskutabilné, vzhľadom na to, že vyjadruje slovesný dej niekedy ako reálny a inokedy ako vzdialený od reality. (RIDRUEJO 1975, s. 128 – 129)

„De esta manera se desglosa la categoría *modo* en dos: una basada en la actualización o no-actualización de la idea verbal, y otra fundada en la realidad o no-realidad de la idea expresada por el verbo.“ (RIDRUEJO 1975, s. 129) Opozícia založená na realite, ktorá tak vzniká medzi indikatívom a kondicionálom je veľmi podobná opozícii založenej na aktualizácii, kde je indikatív v rozpore so subjunktívom. (RIDRUEJO 1975, s. 134)

Inými slovami, slovesá *cantaría* a *cantara* sú si vzájomne podobné tým, že každé z nich z určitého uhla pohľadu vyjadruje rozpor s indikatívom, čo môže preto spôsobiť ich zámenu a *cantaría* tak bude použité namiesto *cantara*.

GDLE (1999, s. 3 670) v súvislosti so schémou *si + condicional + condicional* hovorí, že sa nejedná len o prostú hovorovú variantu subjektívu imperfekta. Použitie kondicionálu je totiž funkčne odlišné, pretože na rozdiel od indikatívu a subjektívu je ním možné vyjadriť hypotetické skutočnosti bez toho, aby sa tak hovoriaci musel zaviazat' vyjadrením stupňa pravdepodobnosti. GDLE tak vychádza zo záverov, ku ktorým dospela sociolingvistka Lavendera (1979, 1984), ktorá tento jav skúmala v Buenos Aires.

5.1.2 Geografické rozšírenie

Ako už bolo povedané, nahradenie subjektívu imperfekta kondicionálom bolo zaznamenané nielen v Španielsku, ale aj v Južnej Amerike. V kapitole venovanej klasifikácii podmienkových súvetí sme uviedli geografický výskyt použitia kondicionálu po spojke *si*, pričom sme vychádzali z údajov uvedených v RAE NGLÉ.

Oblasť Španielska, pre ktorú je výskyt tohto javu najcharakteristickejší sa nazýva *área septentrional*. Pre vymedzenie tejto oblasti budeme citovať príspevok z Wikipédie: „Se entiende por el dialecto castellano septentrional al conjunto de modalidades dialécticas del español empleadas en la mitad norte de España, en el área que va desde parte de Cantabria y de Vizcaya por el norte a Cuenca en el sur, limitando al este con el aragonés y el catalán y por el oeste con el astur-leonés.“ (WIKIPEDIA)

Existuje viacero výskumov, ktorých cieľom bolo zaznamenať výskyt tohto javu, my v tejto práci predstavíme jeden z nich, ktorý je možné zaradiť medzi tie novšie.

5.1.3 La sustitución de *cantara/cantase* por *cantaría* y *cantaba*

Autorom výskumu je Enrique Pato (2004), ktorý analyzoval tento nenormatívny jav v tzv. *área septentrional*. Jeho výskum je zaujímavý tým, že bol realizovaný prostredníctvom korpusu hovoreného jazyka COSER (Corpus Oral Sonoro del Español Rural). Tento korpus pozostáva z 528 hodín, ktoré boli nahraté dokopy v 352 obciach. Veková kategória

respondentov sa pohybuje v rozpätí 50 – 90 rokov. Za zmienku stojí i skutočnosť, že respondenti nevedeli, že ich prejav bude využitý v lingvistickom výskume, čo je pomerne dôležité, pretože sa tým zachováva prirodzenosť a spontánnosť prejavu. Respondentom tak pri nahrávaní bolo povedané, že sa jedná o výskum zameraný na tradičné zvyky a život na vidieku. Hlavné tematické okruhy, ktoré slúžili ako námety konverzácie boli zabíjačka, chov dobytky, poľnohospodárstvo a dedinské zvyky.

Pato osobne vypočul celých 528 nahratých hodín, z ktorých získal prípady nahradenia subjektívu kondicionálom. Došiel tak zisteniu, že k tomuto nahradzovaniu došlo v 209 obciach z celkového počtu 352.

Vďaka realizácii tohto výskumu sa prišlo k viacerým záverom. Čo sa týka geografického hľadiska, môžeme konštatovať, že výskyt nenormatívneho kondicionálu možno rozdeliť na tri rôzne typy: „una sustitución alta en las provincias de Vizcaya, Álava, La Rioja y Burgos; una sustitución media en Navarra, Palencia y Cantabria; y una sustitución baja en Guipúzcoa, Soria, León, Valladolid y Segovia.“ (PATO 2004) Z výsledkov zároveň vyplýva i to, že v oblastiach s baskičtinou dochádza k tomuto javu s menšou intenzitou, čo by teda popieralo teóriu jazykového kontaktu. (PATO 2004)

5.1.4 Ďalšie výskyty

Je pravda, že nenormatívne používanie kondicionálu je v rámci Španielska charakteristické predovšetkým pre jednu oblasť, avšak aj napriek tomu je možné zaznamenať prípady takéhoto použitia aj v iných regiónoch. Zopár príkladov použitia kondicionálu v predvetí podmienkových viet bolo zaznamenaných dokonca i na Kanárskych ostrovoch, aj keď tieto prípady nie sú veľmi bežné a na rozdiel od severnej časti Španielska sa tu objavujú skôr u mladších vekových kategórií. (SERRANO MONTESINOS 1992, s. 248 - 249)

Čo sa týka výskytu tohto fenoménu na internete, tak sa nám podarilo prostredníctvom internetového vyhľadávača nájsť situácie, v ktorých bolo možné toto nenormatívne použitie pozorovať. Tento výskyt bol zaznamenaný v rôznych internetových diskusiách, nakoľko však nedisponujeme žiadnymi konkrétnymi údajmi ohľadom hovoriacich, nemôžeme z toho vyvodiť žiadne objektívne závery. Môžeme však citovať titulok článku prevzatý z internetovej stránky argentínskej rozhlasovej stanice: „*Si tendría que haber un ganador*

creo que debió ser Newell's“ (LT3.com.ar) Jedná sa o priamu citáciu trénera, ktorý sa vyjadruje k výsledku zápasu.

V súvislosti s touto skutočnosťou tak môžeme na záver tejto kapitoly zmieniť fakt, že v rámci Južnej Ameriky je Argentína krajinou, v ktorej je výskyt použitia kondicionálu po spojke *si* najintenzívnejší. (PATO 2004)

6 Ďalšie spôsoby vyjadrenia podmienky

Najtypickejšia podmienková spojka je spojka *si*, s ktorou sme sa už v našej práci stretli, keď sme si predstavili 3 typy podmienkových súvetí, pričom sme sa zamerali na ich formu a použitie. V španielskom jazyku je však možné pre vyjadrenie podmienky použiť mnohé ďalšie spojky, alebo dokonca vyjadriť podmienku aj inou než klasickou formou. V tejto kapitole si preto predstavíme ďalšie podmienkové spojky, väzby či ostatné spôsoby vyjadrenia podmienky. Treba si tiež pripomenúť, že pre tieto spojky neplatia normatívne pravidlá, ktoré sme zmienili v súvislosti so spojkou *si*.

V prvom rade si treba uvedomiť, že tieto podmienkové väzby sa síce dajú nahradiť spojkou *si*, avšak ich význam by v takom prípade neostal úplne identický. Ide o to, že tieto väzby väčšinou vyjadrujú špecifickejší význam než spojka *si*. Niektorí gramatici rozlišujú 2 typy spojkových väzieb (*locuciones conjuntivas*), a to také, ktoré stanovujú požiadavku (*requisitivas*), kam patria *a condición de (que)*, *con tal (de) (que)*, *siempre que*, *siempre y cuando*, *si y solo si* a ich opakom sú tie, ktoré stanovujú výnimku (*exceptivas*), kam sa radia *a menos que*, *a no ser que*, *como no sea que*, atď. Protiklad medzi oboma skupinami predstavuje závetie, pretože závetie v *requisitivas* je kladné (Aceptará el contrato a condición de que le aseguren un porcentaje de las ventas), na rozdiel od záporného závetia, ktorým sa vyznačujú *exceptivas* (No aceptará el contrato a menos que le aseguren un porcentaje de las ventas). (RAE NGLE 2009, s. 3586)

V našej klasifikácii podmienkových väzieb budeme vychádzať z rozdelenia, ktoré uvádza García Santos v *Sintaxis del español: nivel de perfeccionamiento*. (GARCÍA SANTOS 1993)

5.1 Väzby so *si*

Como *si*

V prípade, že má táto spojka podmienkový význam, nasleduje po nej subjunktív a rovnako ako v prípade spojky *si*, môže byť použité *imperfecto de subjuntivo*, alebo *pluscuamperfecto de subjuntivo*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 120) Záleží opäť na tom, či hovoriaci svoj

prejav vzťahuje k budúcnosti, prítomnosti alebo minulosti. V niektorých publikáciách sa môžeme stretnúť s tým, že sú vety s touto spojkou označované ako hybridné.

„Hybridní podmínkové věty jsou věty, které mají podobu podmínkových vět, ale jejichž význam směřuje k vyjádření jiného druhu okolností.“ (ZAVADIL – ČERMÁK 2010, s. 521) Ide o vety uvedené komplexnou spojkou *como si* a keďže ich význam spája spôsobovú a podmienkovú zložku, hovoríme o vetách spôsobovo podmienkových. Veta *Pasó como si no me conociera* môže byť teda explicitne vyjadrená ako *Pasó de tal manera como pasaría si no me conociera*. (ZAVADIL – ČERMÁK 2010, s. 521 – 522)

Namiesto *como si* je možné použiť aj nasledovné podmienkové spojky: *igual que si, lo mismo que si, de igual (mismo) modo (forma, manera) que si*. (*Hazlo igual que si él estuviera contigo*) (GARCÍA SANTOS 1993, s. 120)

Podobný význam ako *como si* má aj *ni que*. Ekvivalentom výrazu *ni que je parece como si*. (*¡Cómo habla! Ni que fuera un político!*) (GARCÍA SANTOS 1993, s. 120)

Por si

Po tejto spojke môže nasledovať rovnako indikatív, ako i subjunktív. (*Lámalo por si está en casa/por si estuviera*.) V prípade, že však táto spojka vyjadruje podmienku v minulosti, nasleduje po nej vždy indikatív. (*Me llevé los esquíes por si había nevado*.) (GARCÍA SANTOS 1993, s. 121)

García Santos (1993, s. 121) ďalej dodáva: „En lugar de *por si*, cuando la expectativa es negativa se puede usar *no sea que y no fuera a/no fuera (a ser) que*.“ Čo sa týka použitia slovesného módu, platí pravidlo, že po spojke *no sea que* nasleduje *presente de subjuntivo* alebo *pretérito perfecto de subjuntivo* (*Llévate las cadenas no sea que haya nevado*). Po spojke *no fuera a* bude nasledovať infinitív (*Me llevé las cadenas no fuera a haber nevado*) a *no fuera que* vyžaduje použitie subjunktívu (*Me las llevé no fuera que hubiera nevado*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 121)

Ďalšie väzby so *si*, ako *salvo si*, *excepto si*, *menos si*, *sólo si*, *no...más que si* fungujú podobne ako spojka *por si*, čo znamená, že je po nich možné použiť indikatív alebo subjunktív (*No estoy, salvo si llama mi mujer/llamara*), avšak pre podmienkovú vetu v minulosti je možné použiť jedine indikatív (*Se lo compraba sólo si se había portado bien*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 121)

Tie isté podmienky použitia indikatívu a subjunktívu platia i pre spojku *y eso si*, ktorá vyjadruje, že nie všetko je možné a to málo, ktoré možné je, sa uskutoční len pri splnení podmienky, ktorá je vo vete vyjadrená (*...y eso si tú quieres/quisieras*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 122)

5.2 Podmienkové spojky so špeciálnym pridaným významom

Como

Vo väčšine gramatík sa zvykne uvádzať, že spojka *como* sa využíva za účelom vyjadrenia určitej hrozby či varovania.

Zavadil - Čermák tvrdia, že spojka *como* v spojení so subjunktívom sa objavuje s podmienkovým významom obohateným o rys implicitnej hrozby v hovorovom jazyku. (ZAVADIL – ČERMÁK 2010, s. 520)

(GARCÍA SANTOS 1993, s. 122) a (RAE NGLÉ 2009, s. 3585) taktiež zmieňujú pri charakteristike spojky *como* jej výhražný a varujúci význam, avšak okrem neho uvádzajú aj ďalšie možné využitia.

„En un gran número de casos se expresa con este período, propio del registro conversacional, temor, inquietud o zozobra en relación con lo que se cree que puede suceder“ (*Como sigan las cosas así, vamos a tener que cerrar la barraca*). (RAE NGLÉ s. 3586)

Zmieňuje sa tiež i o takom použití, kde spojka *como* slúži na vyjadrenie prania (*Como me inviten a la fiesta, voy*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 122)

Za účelom vyjadrenia hrozby alebo varovania sa taktiež často používajú tieto dve spojkové väzby: *en cuanto, en el (preciso) instante (momento) en que*. Nasleduje po nich subjunktív a zvyčajne sa vyskytujú v negatívnych kontextoch, čo znamená, že ich cieľom je poradiť „nie“ (*En cuanto abras la puerta va a entrar todo el mundo*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 122)

V hovorovej reči je však pre vyjadrenie hrozby veľmi časté použitie konštrukcie, ktorá pozostáva zo žiadosti alebo z príkazu, po ktorých nasleduje *y* (*Díselo y te mato*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 123)

Ďalšie spojky so špecifickým významom sú *con tal (de) que, sólo con que, con que*. Pre ich správne použitie vo vete je potrebné vedieť, že po nich nasleduje subjunktív. Do tejto skupiny ďalej patria taktiež i spojky, ktoré vyžadujú vo vete prítomnosť indikatívu: *con, sólo con, con sólo*. Tieto spojky vyjadrujú jedinú podmienku (*la condición única*), čo môžeme pozorovať vo vete *Yo te garantizo que, sólo con que estudies un poco más, aprobarás*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 123) Pojem *jediná podmienka* môžeme teda chápať tak, že stačí len jedna jediná vec k tomu, aby mohla byť vyjadrená podmienka splnená a aby sa tak uskutočnila podmienená udalosť.

a poco (más) que, a nada que

Tieto spojky sú ekvivalentom k nasledovnej schéme: *si + indicativo + un poco*.

Veta *A poco (más) que estudies aprobarás* by sa dala vyjadriť s použitím neutrálnej spojky *si* nasledovne: *Si estudias un poco más, aprobarás*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 123)

a cambio de que

V tomto prípade sa ako ekvivalent pre túto podmienkovú spojku považuje nasledovná schéma: *si + indicativo + en cambio, por tu parte*. Ako príklad nám posluží veta *Voy, a cambio de que tú vengas en Semana Santa a mi casa*. S použitím spojky *si* by takáto veta vyzerala nasledovne: *Voy si tú, por tu parte, vienes...* (GARCÍA SANTOS 1993, s. 123)

según que

Táto spojka zahrňuje 2 alebo viac podmienok, alebo predstavuje alternatívy, ktoré sú ďalej rozšírené prostredníctvom spojky *si*. Opäť si túto spojku ukážeme na príklade: *Caben distintas soluciones, según que quieras manga larga o manga corta. Si te decides por la manga larga, entonces...* (GARCÍA SANTOS 1993, s. 123)

5.3 Časové spojky s podmienkovým významom

cuando

Spojka *cuando* s podmienkovým významom sa používa výlučne s indikatívom. Používa sa, ak chce hovoriaci vyjadriť súhlas, alebo podriadenie sa: *Cuando usted lo dice, será cierto*. Taktiež ňou môžeme vyjadriť dôveru, alebo obavu. (*Cuando no ha llamado es que no habrá podido. Cuando no ha llamado ya es que algo le ha pasado*) (GARCÍA SANTOS 1993, s. 123 – 124)

siempre que

Spojka *siempre que* nahradzuje spojku *si* často v prípade zabudnutej podmienky (*condición olvidada*) Príklad môžeme pozorovať na nasledujúcej vete *...pero, oye, un momento. Yo te dije que te la compraba, sí; pero siempre que aprobaras*. Ako teda môžeme vidieť, po spojke *siempre que* nasleduje subjunktív. Ako ekvivalent môže slúžiť samozrejme i neutrálna spojka *si*, avšak v takom prípade by po nej nasledoval indikatív (*si aprobabas*). V antepozícii alebo postpozícii táto spojka vyjadruje i podmienku, ktorá sa javí ako zrejmá (*Todo el mundo puede decir lo que quiera, siempre que no ofenda a los demás, claro*). V oboch zmienovaných použitíach je možný i výskyt spojky *siempre y cuando* (*...siempre y cuando aprobaras; ...siempre y cuando no ofenda a los demás*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 124)

mientras

Rovnako ako *siempre que*, tak i spojka *mientras* sa v podmienkovom význame používa so subjunktívom. Vyjadruje podmienku, ktorá trvá určitú dobu, čo môžeme pozorovať vo vete *Mientras yo tenga dinero no te preocupes*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 124)

cuanto antes

Ekvivalentom tejto spojky je *si + pronto, enseguida, rápidamente*. V skutočnosti sa jedná o časovú spojku a preto aj v prípade, že má podmienkový význam, dodržiava formu časovej vety. To znamená, že pokiaľ sa podmienka vzťahuje k prítomnosti alebo k minulosti, nasleduje po spojke *cuanto antes* indikatív. (*Cuanto antes lo hacías, antes bajabas a la calle*)

Podmienky, ktoré sú orientované do budúcnosti budú preto používať subjunktív, rovnako ako je tomu v časových vetách (*Cuanto antes lo hagas, antes podrás bajar a la calle*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 124-125)

Úplne rovnako sa chovajú spojky *cuanto más, cuanto menos, cuanto mejor, cuanto peor*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 125)

5.4 Hovorové vyjadrenie podmienky

que

Používa sa vo vo vylučovacích súvetiach a správa sa rovnako ako spojka *si* (*Que viene, vamos a ver la película; que no, nos quedamos en casa tan tranquilos*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 125)

de + infinitivo

Predložka *de* v spojení s infinitívom nahradí vetu *Si viene, avísame* vetou *De venir avísame*. V tomto type súvetia dochádza k obmenám slovesa jedine v hlavnej vete, vedľajšia veta vyjadrujúca podmienku má sloveso vždy v infinitíve (*De venir me avisaría*).

Prostredníctvom tejto formy je taktiež možné vyjadriť nereálnu podmienku v minulosti. V takom prípade je predložka *de* nasledovaná minulým infinitívom (*De haber venido hubiera llamado*). (GARCÍA SANTOS 1993, s. 125)

V súčasnom jazyku je táto väzba veľmi bežná. (RAE NGLE 2009, s. 3596)

yo que

Spojka *yo que* je významovo totožná s predvetiami so spojkou *si*: *Si yo fuera.../Si yo hubiera sido (Yo que tú no iría), (Yo que Pepe lo hubiera hecho)*.

Rovnako i predvetia *Si yo estuviera en tu lugar* a *si yo hubiera estado en tu lugar* môžu byť v hovorovej reči nahradené skrátenou podobou *yo en tu lugar* (*Yo en tu lugar me lo pensaría*). Zámená v takejto vete sa môžu samozrejme rôzne obmieňať a taktiež i podstatné meno *lugar* môže byť nahradené synonymami ako *caso, situación...* (GARCÍA SANTOS 1993, s. 125)

Často sa spolu s použitím *yo que* zvykne v závetí používať namiesto kondicionálu *imperfecto de indicativo*. (RAE NGLLE 2009, s. 3598)

Zaznamenaný je i výskyt varianty s predložkou *de* (*yo de ti, yo de usted*), takéto použitie sa však neodporúča. (RAE NGLLE 2009, s. 3598)

5.5 Väzby s *que*

Podmienkové spojky *salvo que, excepto que, a no ser que, a menos que* sú podobné ako spojka *siempre que*, ktorú sme predstavili pri spojkách časových. To znamená, že slúžia ako vyjadrenie reštrikcie toho, čo bolo práve povedané (*Oye, a las ocho estoy ahí, salvo que surja algún problema a última hora*). Ekvivalentom pre tieto spojky je *si no*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 126)

y eso que, y eso (en el) caso de que

Tieto spojky majú rovnaký význam ako *y eso si*, o ktorej sme už hovorili pri väzbách so *si*. Vyjadrujú teda, že nie všetko je možné a to málo, ktoré možné je, sa uskutoční len pri splnení podmienky, ktorá je vo vete vyjadrená. Spojka *y eso que* je však hovorovejšia a používa sa menej než *y eso si*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 126)

tanto que...como que, lo mismo que...como que

Rovnako ako po všetkých predchádzajúcich väzbách s *que*, aj pri týchto spojkách sa vyžaduje použitie subjunktívu. Príkladom vety, v ktorej sa takáto spojka nachádza je *Tanto que vengas como que te quedas se lo dices*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 126)

Nasledujúce spojkové väzby sú nazývané „*locuciones de uso preferentemente culto*“ a takisto sa vyznačujú použitím subjunktívu (*Entraremos en el fondo del asunto en el caso de que todos estemos de acuerdo en el procedimiento*). Patria tu nasledovné výrazy: *en (el) caso de que, en el supuesto de que, a condición de que, con la condición de que*. (GARCÍA SANTOS 1993, s. 126)

7. Prípadová štúdia: vybrané podmienkové spojky

Pôvodným zámerom tejto práce bola realizácia elektronického dotazníka, ktorého cieľom by bolo preskúmať nenormatívne používanie podmienkových súvetí. Avšak objektívne ťažkosti spojené so získavaním respondentov schopných jazykovo reflektovať vzťah medzi normou a úzom a popísať a zdôvodniť svoje užívanie jazyka boli natoľko závažné, že sme po dôkladnom zvážení všetkých okolností od elektronického výskumu upustili.

Táto časť práce bude preto venovaná korpusovej analýze podmienkových spojok, pričom zvláštna pozornosť bude venovaná používaniu iných podmienkových spojok ako je tradičná a neutrálna spojka *si*. Tieto spojky stoja za bližšiu pozornosť, pretože vyjadrujú častokrát špecifickejší význam než *si*. Podľa nášho názoru si tieto podmienkové výrazy zaslúžia hlbšiu analýzu, pretože aj napriek tomu, že ich použitie nie je zastúpené natoľko ako použitie spojky *si*, stále však zohrávajú pri vyjadrení podmienky dôležitú rolu.

Pre ich veľké množstvo nebudeme analyzovať všetky, ale rozhodli sme sa vybrať nasledovné: *como, cuando, yo que, yo de, de + infinitivo, a menos que, con que*. Prostredníctvom korpusu budeme analyzovať ich výskyt a konkrétne použitie a získanými výsledkami budeme dopĺňať výklad, ktorý sme poskytli v teoretickej časti práce, kde bola spojkovým väzbám venovaná samostatná kapitola. Naším cieľom tak bude poukázať viac i na iné možnosti vyjadrenia podmienky. Z pohľadu nerodeného hovoriaceho španielčiny si totiž dovoľujeme tvrdiť, že týmto ostatným spôsobom vyjadrenia podmienky sa pri výuke španielčiny nevenuje dostatočne veľká pozornosť.

7.1 Metodológia

Pre účely vyhľadávania prípadov, v ktorých sa nami vybrané spojkové väzby vyskytujú, bol použitý paralelný korpus InterCorp, konkrétne verzia 8, ktorá bola spustená v júni 2015. V súčasnosti existuje viacero korpusov, pričom každý z nich má svoje výhody a nevýhody. Pri výbere korpusu sme brali ohľad na hlavné ciele nášho výskumu, ktorý je výlučne kvalitatívny. To znamená, že naším cieľom bolo naviazať na teoretickú časť výkladu v 5. kapitole a doložiť ju komentovanými príkladmi, aby sme tak dosiahli lepšie vykreslenie

významu daných spojkových väzieb. Pri vyhľadávaní týchto konkrétnych väzieb predstavuje najväčší problém to, že s výnimkou *a menos que* nie je ich funkcia iba podmienková. Aby sme sa vyhli zbytočným nežiadúcim výskytom, ktoré by boli predovšetkým v prípade spojok *como* a *cuando* vysoké, bolo potrebné čo najviac zredukovať možnosti vyhľadávania a prispôbiť ich našim potrebám. To bol jeden z hlavných dôvodov, prečo sme korpus InterCorp uprednostnili pred korpusom CREA, ktorého hlavnou nevýhodou sú obmedzené možnosti vyhľadávania.

Španielska časť InterCorpu má dokopy 103 882 000 slov, pričom jeho jadro tvorí 17 475 000 slov. (WIKI ČNK) Svojím rozsahom sa tak španielsky jazyk v rámci InterCorpu radí medzi najzastúpenejšie jazyky. Zároveň však tento rozsah nie je jedným z najväčších, ak ho porovnáme s inými korpusmi umožňujúcimi prácu so španielskym jazykom. Keďže náš výskum nie je kvantitatívny, ale zaujímajú nás hlavne konkrétne príklady použitia, tak tieto účely podľa nášho názoru korpus InterCorp dostatočne splňa. Počas vyhľadávania sme pracovali so subkorpusom pozostávajúcim z jadra, ktoré je tvorené prevažne beletristickými textami. (WIKI ČNK) Naším cieľom bolo zaznamenať prípady použitia v bežnej neformálnej konverzácii a preto pre nás žurnalistické či právnické texty neboli relevantné. Nepracovali sme ani s titulkami, pretože v porovnaní s nimi sa nám beletristické texty javia ako dôveryhodnejší zdroj, ktorý je možné doložiť menom autora ako aj názvom diela.

Pre naše účely bola použitá jednojazyčná verzia španielskej časti paralelného korpusu InterCorp, pretože našim cieľom nebolo skúmanie českého prekladu. Subkorpus, ktorý bol vytvorený, pozostáva z jadra a obsahuje 20 228 029 pozícií, z celkového počtu 127 661 359 pozícií. (INTERCORP V8) Pri vyhľadávaní sme vo väčšine prípadov pracovali s regulárnymi výrazmi. Každá podmienková väzba si vyžadovala odlišný vyhľadávací prístup, preto konkrétne použité regulárne výrazy uvádzame pri každom jednom podmienkovom výraze zvlášť.

7.2 Como

Aby mala spojka *como* podmienkový význam, musí po nej nasledovať sloveso v subjunktíve. Za iných okolností je táto spojka charakteristická pre vedľajšie vety

okolnostné príčinné, kde stojí na začiatku súvetia. Taktiež je jej využitie časté i v iných ako podrad'ovacích súvetiach, keďže slúži na vyjadrenie prirovnania. Samotná prítomnosť subjunktívu však tiež nestačí na to, aby mohla byť táto spojka interpretovaná ako podmienková, pretože jej výskyt so subjunktívom zvykne byť častý vo vedľajších vetách okolnostných spôsobových. Ako už bolo povedané, tak v prípade podmienkového významu najčastejšie vyjadruje táto spojka určité varovanie či hrozbu. Nie je to však pravidlo a môžeme sa stretnúť i so situáciami, v ktorých je jej význam podmienkový aj bez toho, aby tým bola vyjadrená hrozba.

V korpuse bolo potrebné zadať taký príkaz, aby spojka *como* bola nasledovaná slovesami, pričom žiadané boli len tie tvary, ktorými by bol potenciálne zakončený subjunktív prézenta. Ďalej bolo treba brať ohľad i na to, že sloveso nemusí byť obsadené bezprostredne po spojke *como*, ale môže byť po nej použitý zápor *no*, prípadne tzv. klitiká (me, te, le, lo, atď).

Použitý regulárny výraz:

```
(([word="Como"][word="no"])|([word="Como"][!word="no"])|[word="Como"])([tag="VLfin" | tag="VCLfin" | tag="VEfin" | tag="VHfin" | tag="VMfin"]&(word=".*es" | word=".*e" | word=".*emos" | word=".*éis" | word=".*en" | word=".*a" | word=".*as" | word=".*amos" | word=".*áis" | word=".*an"])
```

7.2.1 *Como* s výrazom vyhrážky, hrozby alebo varovania

Como enciendas ese cigarro te lo apagaré en el ombligo — lo amenazó Monica Figuerola (Larsson, Stig - La reina en el palacio de las corrientes de aire)

Como me contestes, te voy a dar una tunda, ¡que vas a saber tú lo que es bueno! (Céline, Louis Ferdinand - Viaje al fin de la noche)

Ako môžeme na týchto dvoch vetách vidieť, tak spojka *como* naozaj vytvára dojem vyhrážky. Keby bola v obidvoch prípadoch použitá spojka *si*, tak by sa celkový tón vety zmenil. Obsahový význam by síce ostal identický, pôsobilo by to však o dosť neutrálnejšie a za danej situácie i neprirodzenejšie.

Výraz hrozby, ktorým sa tieto vety vyznačujú, vyplýva i z vedľajšej vety, ktorá obsahuje nie práve najpriaznivejšie okolnosti, ktoré by nastali v prípade, že by sa splnila situácia vyjadrená v podmienke. Dalo by sa preto povedať, že tieto vety sú pre hovoriaceho zrozumiteľné i v takom prípade, keby nebol oboznámený s podmienkovým významom spojky *como*.

Na základe príkladov z korpusu môžeme preto konštatovať, že použitie spojky *como* sa využíva za účelom vyjadrenia hrozby. Keďže sme však neskúmali možné varianty s neutrálnou spojkou *si*, nemôžeme vyhlásiť, že by vo všetkých prípadoch vyhrážok bola v španielčine použitá výlučne spojka *como*.

7.2.2 *Como* vo vetách vyjadrujúcich strach, obavu alebo nepokoj

Toto použitie spojky je dosť časté, čo dokazuje i skutočnosť, že v korpuse bol nájdený vyšší počet príkladov pre tento typ vety než pre predošlý. To samozrejme nemusí predstavovať nejakú všeobecnú pravdu, pretože bol použitý len jeden korpus a aj to s určitými obmedzeniami vo vyhľadávaní. V každom prípade je možné potvrdiť, že spojka *como* sa okrem vyhrážania a varovania používa taktiež za účelom vyjadrenia obáv či strachu.

Como no lleguen las lluvias, habrá otra hambruna.

(Moro, Javier - El sari rojo)

Como lo cuente, tenemos talego hasta que nos pudramos.

(Silva, Lorenzo - La flaqueza del bolchevique)

Como nos descuidemos, habrá pronto en estas tierras una degollina general.

(Carpentier, Alejo - El siglo de las luces)

Podarilo sa nám zaznamenať aj situáciu, kedy po *como* nasleduje subjektív prétérita, takže je možné prostredníctvom *como* vyjadriť i obavu nad niečím, čo sa možno uskutočnilo v minulosti a môže to so sebou priniesť negatíva týkajúce sa prítomnosti, prípadne budúcnosti.

Como haya sido una falsa alarma, me vuelvo loco otra vez.

(Adams, Douglas - La vida, el universo y todo lo demás)

Hovoriaci tak vyjadruje svoju obavu nad tým, že sa možno jednalo o planý poplach a v tom prípade by niekde prišiel zbytočne, čo pre neho zjavne nie je práve najpríjemnejšie.

V teoretickej časti práce sme uviedli, že spojka *como* môže mať podmienkový význam aj v situáciách, kedy hovoriaci vyjadruje nejaké pranie. Taktiež i RAE NGLÉ spomína prípady, v ktorých dôsledok podmienky vyjadrenej spojkou *como* nemusí prinášať žiadne nežiadúce dôsledky. (2009, s. 3586) Nám sa však prostredníctvom korpusu nepodarilo vyhľadať žiadne takéto príklady.

7.3 Cuando

Rovnako ako *como*, tak ani spojka *cuando* nie je typická podmienková spojka, pretože ako už z jej významu vyplýva, vyjadruje čas a preto je to časová spojka.

Treba taktiež povedať, že k vzájomnému prieniku časových a podmienkových súvetí dochádza i v iných jazykoch. V (KSSJ 2003) je podmienkový význam spojky *ked'* uvedený na druhom mieste hneď po časovom.

V teoretickom popise spojky *cuando* sme uviedli, že sa používa pre vyjadrenie súhlasu a podriadenia sa, alebo taktiež pre vyjadrenie určitej obavy alebo dôvery v niečo. Avšak netreba zabúdať ani na tie situácie, v ktorých opisujeme zvyčajné a opakované deje. V takých prípadoch sú spojky *si* a *cuando* synonymá.

Aby mohli byť spojky interpretované ako podmienkové, je potrebné, aby vyjadrovali určitú podmienku. Avšak na základe teoretických faktov, ktoré boli v tejto práci zmienené je potrebné dodať, že podmienkové súvetia so spojkou *cuando* nie sú vždy typicky podmienkové. To znamená, že nie vždy podmieňujú skutočnosti, ktoré sú zastúpené vo vedľajšej vete. Pripomeňme si príklad vety uvedený v teoretickej časti: *Cuando usted lo dice, será cierto*. Samozrejme, že je možné v tejto vete spojkou *cuando* nahradiť podmienkovou spojkou *si*. Z hľadiska významu však veta v predvetí nepodmieňuje vetu

v závetí. Nevyjadruje skutočnosť nevyhnutnú pre splnenie vety *será cierto*. Hovoriaci tu s niečím súhlasí, konštatuje, že je to pravda. To, s čím súhlasí však nie je ničím podmienené. Pri vyhľadávaní tohto typu súvetí sa preto nie je možné riadiť pomocnými otázkami na identifikáciu podmienkového súvetia uvedených hneď na začiatku tejto práce. (*¿bajo la condición de qué?, ¿en el caso de qué?*)

Keďže po spojke *cuando* s podmienkovým významom môže nasledovať sloveso v prítomnom, ako aj minulom čase a je v ňom použitý indikatív, nešpecifikovali sme pri vyhľadávaní koncovky týchto slovies tak, ako sme to urobili pri spojke *como*. Po zadaní regulárneho výrazu nám však našlo tisíce výskytov a preto sme si museli vytvoriť náhodnú vzorku a konkrétne prípady vyhľadávať pri zredukovanom množstve výskytov. Ako už bolo povedané, pri identifikácii spojky *cuando* sa nebolo možné spoliehať výhradne na jej podmieňujúci význam a hľadať iba tie prípady, kde vyjadruje skutočnosť nevyhnutnú pre splnenie určitej situácie. Preto sme sa snažili zachytiť tie prípady, kedy je možné ju nahradiť spojkou *si*.

Použité regulárne výrazy:

```
([word="cuando"] | ([word="cuando"][word="no"]) | ([word="cuando"][!word="no"]) | ([word="cuando"][!word="no"][!word="no"][!word="no"]))[(tag="VLfin" | tag="VCLIfin" | tag="VEfin" | tag="VHfin" | tag="VMfin")]
```

```
([word="Cuando"] | ([word="Cuando"][word="no"]) | ([word="Cuando"][!word="no"]) | ([word="Cuando"][!word="no"][!word="no"][!word="no"]))[(tag="VLfin" | tag="VCLIfin" | tag="VEfin" | tag="VHfin" | tag="VMfin")]
```

Na základe korpusovej analýzy sme zistili, že spojka *cuando* sa veľmi často používa vo vetách, ktoré vyjadrujú akúsi všeobecnú či nadčasovú pravdu. To dokazuje skutočnosť, ktorú sme zmienili v teoretickej časti pri popise schémy *si + presente de indicativo + presente de indicativo*, kde sme uviedli, že pri popisoch týchto javov je *cuando* ekvivalentom spojky *si*.

Más se alegra el pastor **cuando** encuentra la oveja descarriada, que ante todo su rebaño congregado.

(Allende. Isabel – Eva Luna)

Cuando nos abrimos a la intimidad, al amor, al encuentro, nos exponemos también a sufrir y sentir dolor.

(Bucay, Jorge; Salinas, Silva – Amarse con los ojos abiertos)

Cuando todo está perdido, llega a menudo la esperanza.

(Tolkien, John R.R – El señor de los Anillos – El retorno del Rey)

Spojka *cuando* zvykne byť taktiež používaná i pre vyjadrenie obvyklých, opakujúcich sa dejov v minulosti.

Cuando les faltaban indios para servirles, se dejaban caer como demonios sobre pueblos indefensos, encadenaban a los hombres, violaban y raptaban a las mujeres, mataban o abandonaban a los niños y, después de robar el alimento y los animales domésticos, quemaban las casas y las siembras.

(Allende, Isabel - Inés del alma mía)

V takýchto prípadoch je tiež možné namiesto *cuando* použiť podmienkovú spojku *si*, pretože sa dá hovoriť o podmienkovej reálnej vete v minulosti. Situácia vyjadrená v závetí opisuje javy, ku ktorým dochádzalo v takom prípade, ak došlo k uskutočneniu určitej situácie. (Ak im chýbali indiáni...)

To isté môžeme aplikovať aj na nasledovnú vetu:

Cuando me encontraba con Norberto (que iba a la Sagrada Familia), con Daniel (inscripto en el Elbio Fernández) o con Fernando (alumno del Liceo Francés), no hablábamos de estudios sino de fútbol.

(Benedetti, Mario - La borra del café)

Úplne rovnaké použitie má spojka *cuando* aj v situáciách, v ktorých je bežný a opakujúci sa jav vyjadrený prítomným časom, pretože sa jedná o udalosti, ku ktorým ešte stále pravidelne dochádza:

Cuando tiene sueño, se duerme de todos modos.

(Chaviano, Daína - El hombre, la hembra y el hambre)

Nasledovná veta sa dá považovať za vetu vyjadrujúcu obavu:

Cuando la crees curada, es porque está peor.

Roa Bastos, Augusto – Yo el supremo

Všetky tieto použitia spojky *cuando* sú pomerne bežné a to aj napriek tomu, že García Santos (1993) ich vo svojej klasifikácii podmienkových výrazov neuvádza.

7.4 De + infinitivo

Ako už bolo povedané, vyjadrenie podmienky prostredníctvom infinitívu je pomerne časté a je možné takto vyjadriť reálnu, potenciálnu i nereálnu podmienku.

Zároveň tiež môžeme poukázať na to, že vyjadriť podmienku infinitívom je možné i v slovenčine (*Nebyť tu teba, dostal by*). (APPELOVÁ 1980, s. 26)

V teoretickej časti práce bolo povedané, že táto väzba vyjadrujúca podmienku patrí medzi hovorové výrazy. Avšak na základe korpusovej analýzy môžeme konštatovať, že táto väzba je v beletristických textoch pomerne bežná. Z toho môžeme usúdiť, že sa nejedná o väzbu, ktorej použitie by bolo charakteristické výlučne v hovorenej konverzácii.

Použitý regulárny výraz:

```
[word="De"][tag="VCLInf" | tag="VEinf" | tag="VHinf" | tag="VLinf" | tag="VMinf" | tag="VSinf"]
```

Keďže je možné spojením predložky *de* a infinitívu vyjadriť všetky tri druhy podmienky, uvedieme príklady z korpusu pre každú z nich.

- Reálna podmienka

Quizá Ana no esté en casa . **De ser** así, dejaré una nota en su buzón, y habré cumplido.

(Etxebarria, Lucía - Amor, curiosidad, prozac y dadas)

- Potenciálna podmienka
De ser apresadas terminarían en prisión o deportadas a las colonias.
Allende, Isabel - El Zorro
- Nereálna podmienka
De haberlo sabido, habríamos traído unos bocadillos.
(Mendoza, Eduardo - La verdad sobre el caso Savolta)

Pomerne častý je i výskyt takej nereálnej podmienky, ktorá vyjadruje prítomnosť spôsobenú neuskutočnením určitého deja v minulosti. Odpovedá jej schéma *si + pluscuamperfecto de subjuntivo + condicional*.

De haber seguido la llamada de su corazón, ahora sería una pobre viuda extranjera en un país devastado.
(Moro, Javier - Pasión india)

7.5 Yo que

Použitím tejto spojkovej väzby hovoriaci vyjadruje, ako by sa zachoval v situácii niekoho iného. Preto sme pri vyhľadávaní v korpuse brali ohľad na to, že po *yo que* môže nasledovať akékoľvek zámeno alebo vlastné podstatné meno. Zastúpená je i možnosť so všeobecným podstatným menom, pretože v určitých prípadoch nenasleduje bezprostredne po *yo que* vlastné meno, ale mohlo by sa tam teoreticky vyskytnúť oslovenie *don* či *doña*, alebo *señor*, *señora*. Z dôvodu nie príliš veľkého počtu výskytov sme hľadanie uskutočnili aj s tou možnosťou, kedy osobné zámeno *yo* nezačína veľkým písmenom, takže sa nemusí nachádzať na samotnom začiatku vety.

Použitý regulárny výraz:

```
[word="yo"][word="que"][tag="NC" | tag="NP" | tag="PPX"]
```

```
[word="Yo"][word="que"][tag="NC" | tag="NP" | tag="PPX"]
```

- **Yo que** usted , no me preocuparía – dijo.

(Torres, Maruja, Mientras vivimos)

- Claro que no , Vicky . Pero **yo que** tú me olvidaba de esa carta de una vez por todas ...

(Marsé, Juan, Caligrafía de los sueños)

7.6 Yo de

Táto väzba je akousi variantou tej predchádzajúcej a z hľadiska významu vyjadruje to isté. Avšak ako už bolo povedané, RAE túto väzbu neodporúča. Pri vyhľadávaní väzby v korpuse bol postup podobný ako v predchádzajúcom prípade s tým rozdielom, že sme vylúčili možnosť všeobecných podstatných mien, keďže v takom prípade bolo vyhľadané zbytočne veľké množstvo nežiadúcich výrazov (*yo de chico, yo de verdad, yo de pie...*)

Použitý regulárny výraz:

```
[word="yo"][word="de"][tag="NP" | tag="PPX"]
```

```
[word="Yo"][word="de"][tag="NP" | tag="PPX"]
```

-Pero si buscas consejo , **yo de** ti optaba por la primera opción.

(Etxebarria, Lucía - Amor, curiosidad, prozac y dudas)

Ako môžeme na uvedenom príklade vidieť, tak táto väzba skutočne vyjadruje to isté, čo *yo que*. Výskyt tohto výrazu však v korpuse nebol príliš obsadený a tak by sme mohli konštatovať, že je toto použitie zriedkavejšie v porovnaní s *yo que*. Taktiež to môže byť i dôsledok toho, že RAE neodporúča, aby sa táto väzba používala. Práve preto je tento výskyt v preloženom texte pomerne zaujímavý.

-Eres un cabezota . **Yo de** ti lo haría, y punto.

(Murakami, Haruki - Tokio Blues (Norwegian Wood))

Vzhľadom k tomu, že román, z ktorého vyššie uvedená veta pochádza, nie je pôvodne v španielčine a prekladateľ použil aj napriek tomu túto pomerne nespisovnú väzbu, priviedlo nás to k úvahe. Rozhodli sme sa preto konfrontovať tento preklad s českým prekladom, ktorý sme si zvolili v paralelnom korpuse a zistili sme, že v českom jazyku je

táto konkrétna väzba preložená ako *Bejt tebou*. Táto skutočnosť nás privádza ku konštatovaniu, že v prípade väzby *yo de* sa skutočne jedná o menej spisovnú variantu.

7.7 A menos que

Spojková väzba *a menos que* predstavuje reštrikciu toho, čo bolo povedané. V korpuse sme ju vyhľadávali prostredníctvom slovného tvaru, kde nám našlo pomerne veľký počet výskytov (321).

Hizo cosas por ella que un hombre no acostumbra hacer **a menos que** esté muy enamorado. (Montero, Mayra - Como un mensajero tuyo)

La guerra continuaba, y **a menos que** terminara de la noche a la mañana, iban a reclutarle. (Roth, Philip, La mancha humana)

Na základe korpusovej analýzy je možné potvrdiť, že po *a menos que* vždy nasleduje subjunktív a význam tejto väzby je vo všetkých prípadoch podmienkový. Zo všetkých doteraz analyzovaných spojkových väzieb je preto najjednoduchšia. Najčastejšie bol zaznamenaný výskyt subjunktívu prézenta a imperfekta. Z celkového počtu nájdených výskytov bolo len pár takých, v ktorých po väzbe *a menos que* nasledoval subjunktív préterita perfekta.

Los actos mismos no servirán de muestra **a menos que** se haya probado que no son gestos, lo que no siempre es fácil.

(Sartre, Jean Paul - Las palabras)

Ak si uvedomíme, že z hľadiska významu je *a menos que* totožné so *si no*, tak nás to privedie k zamysleniu sa nad slovesnými spôsobmi použitými po oboch týchto spojkách. Týka sa to predovšetkým situácie, keď je po väzbe *a menos que* použitý subjunktív prézenta. Po spojke *si* je totiž nemožné tento tvar použiť a tak by prvá veta, ktorú sme uviedli ako príklad z korpusu vyzerala s použitím neutrálnej spojky *si* nasledovne: *Hizo cosas por ella que un hombre no acostumbra hacer si no está muy enamorado*. Z hľadiska významu sú obidve vety totožné, čo nás privádza k zachyteniu špecifického významu, ktorý v sebe *a menos que* v porovnaní so *si no* nesie. Ako už bolo v teoretickej časti povedané,

väzba *a menos que* patrí medzi väzby, ktoré majú význam stanovujúci výnimku, v španielčine ide o tzv. *locuciones exceptivas*. Práve vyjadrenie určitej výnimky je špeciálna funkcia, ktorou *a menos que* disponuje. Dokonca i nerodený hovoriaci španielskeho jazyka tak môže zachytiť rozdiel medzi obyčajným neutrálnym konštatovaním typu *si no está enfermo* a tvrdením *a menos que esté enfermo*, v ktorom je dôraz kladený na vyjadrenie výnimky.

7.8 Con que

Väzba *con que* je poslednou spojkovou väzbou, ktorú budeme prostredníctvom korpusu analyzovať. Jej špecifický význam spočíva v tom, že vyjadruje jedinú podmienku, ktorá je potrebná k uskutočneniu určitej situácie. Inými slovami, jedná sa o vyjadrenie minimálnych potrebných požiadaviek. Konkrétne prípady použitia sme opäť vyhľadávali v korpuse a znovu sme vychádzali z toho, že po tejto väzbe nasleduje subjunktív.

Na rozdiel od *a menos que*, spojenie *con que* nevyjadruje výlučne podmienkový význam a tak bolo potrebné prefiltrovať nájdené výrazy, aby sa tie nežiadúce eliminovali. Pri vyhľadávaní sme opäť brali ohľad aj na možnosti, kedy medzi *con que* a slovesom stoja ešte nejaké ďalšie slová alebo klitiká.

Použitý regulárny výraz:

```
(([word="con"][word="que"]) | ([word="con"][word="que"][word="no"]) |
([word="con"][word="que"][word="no"]![word="no"]) |
([word="con"][word="que"][word="no"]![word="no"]![word="no"]) |
([word="con"][word="que"][word="no"]![word="no"]![word="no"]![word="no"]) |
([word="con"][word="que"]![word="no"]) | ([word="con"][word="que"]![word="no"]
![word="no"]) | ([word="con"][word="que"] ![word="no"] ![word="no"]
![word="no"]))
[tag="VLfin" | tag="VCLIfin" | tag="VEfin" | tag="VHfin" |
tag="VMfin"]&(word=".*es" | word=".*e" | word=".*emos" | word=".*éis" | word=".*en"
| word=".*a" | word=".*as" | word=".*amos" | word=".*áis" | word=".*an"))
```

Podmienke vyjadrenej spojkou *con que* veľmi často predchádzalo slovo *basta*, ktoré v týchto prípadoch môžeme preložiť ako *stačí*.

Basta **con que** escuche.

(Onetti, Juan Carlos - Para una tumba sin nombre)

-Basta **con que** lo sepamos - lo atajó Snape.

(Rowling, J. K. - Harry Potter y la orden del Fénix)

Vyjadriť určitú postačujúcu skutočnosť je možné i v prípadoch vzťahujúcich sa na minulosť.

-Me basta **con que** hayas venido a mi casa tal como durante nuestros viajes por Babilonia.

(Waltari, Mika - Sinuhé, el egipcio)

-¿No te basta **con que** nuestros hijos hayan sacrificado su lengua?

(Navarro, Julia - La Hermandad de La Sábana Santa)

Bastaba **con que** le dejara una llave para poder cerrar.

(Larsson, Stig - Los hombres que no amaban a las mujeres)

Na vyššie uvedených príkladoch je možné vidieť, že ak chceme v španielčine vyjadriť určitú postačujúcu skutočnosť, dochádza k tomu prostredníctvom väzby *con que*. Ide teda o vyjadrenie nejakej jedinej potrebnej podmienky, či minimálnych požiadaviek. Tento zmysel je často zjavný už na základe slovesa *basta*, ktorý v mnohých prípadoch spojkovú väzbu *con que* doprevádza.

8 Záver

Podmienkové súvetia v španielčine pozostávajú z viacerých schém, pričom každá z nich vyjadruje rozdielny význam. Tieto podmienkové schémy sú totiž tvorené rôznymi časmi a spôsobmi, ktoré väčšinou hovoriaci použije v závislosti od konkrétnej skutočnosti, ktorú chce vyjadriť.

Niekedy môžu byť tieto podmienkové schémy použité i v prípadoch, keď nie je vyjadrená podmienka. Hovoríme vtedy o pseudopodmienkových súvetiach, ktoré z hľadiska štruktúry vyzerajú ako podmienkové súvetia, avšak ich význam podmienkový nie je.

V španielskych podmienkových súvetiach môžu byť zastúpené takmer všetky slovesné časy a spôsoby, predsa sa však nájdu výnimky, ktorých použitie nie je schválené normou. Tieto nenormatívne použitia sú síce v gramatikách, s ktorými sme pracovali zmienené, neposkytujú však hlbšiu analýzu tohto javu. Naším cieľom bolo preto priblížiť možné príčiny výskytu tohto fenoménu prostredníctvom autorov, ktorí sa touto problematikou zaoberali. Jedná sa predovšetkým o nenormatívne použitie kondicionálu po spojke *si*. Názory autorov zaoberajúcich sa týmto javom sa ohľadom príčin jeho existencie rôznia, avšak všetci sa zhodujú na jeho geografickom rozšírení, ktoré je charakteristické pre oblasť nazývanú *área septentrional*. Zatiaľ čo v Španielsku je zamieňanie subjunktívu kondicionálom zaznamenané aj v iných vetných konštrukciách vyžadujúcich subjunktív imperfekta, tak v Južnej Amerike k tomuto nahradeniu dochádza iba v podmienkových súvetiach.

V súvislosti s praktickým použitím podmienkových súvetí sme sa snažili poukázať i na ďalšie spôsoby, ktorými je možné podmienku vyjadriť. Najpoužívanejšia spojka *si* je využiteľná vo všetkých druhoch podmienkových súvetí, okrem nej však existujú spojkové väzby vyjadrujúce určitý špecifický význam. Tieto spojkové väzby a iné spôsoby vyjadrenia podmienky sme predstavili a stručne charakterizovali v samostatnej kapitole.

Následne sme vybrané podmienkové spojky a väzby analyzovali prostredníctvom korpusového výskumu, čím sme dospeli k niekoľkým záverom. Spojka *cuando*, ktorá je považovaná predovšetkým za časovú spojku, v určitých prípadoch funguje ako ekvivalent podmienkovej spojky *si*. Najčastejšie je prostredníctvom korpusu možné pozorovať

prípady, v ktorých spojka *cuando* vyjadruje všeobecne platné skutočnosti alebo pravidelne sa opakujúce podmienky v minulosti a prítomnosti. Z tohto dôvodu je možné usúdiť, že oproti spojke *si* nemá žiadny špeciálny význam a dá sa považovať za jej synonymum. Vyjadrenie podmienky prostredníctvom časovej spojky je možné chápať ako dôsledok dvojitého vnímania daných skutočností, ktoré tak môžu byť interpretované rovnako z podmienkového ako i z časového hľadiska.

Hovorové podmienkové väzby *yo que*, *yo de* a *de* s infinitívom sa používajú aj v beletristických textoch, ktoré sme prostredníctvom korpusu mali k dispozícii. Zistili sme, že vyjadrenie podmienky prostredníctvom infinitívu je pomerne bežné a dochádzalo k nemu pri všetkých troch typoch podmienky. Taktiež sme mali možnosť zaregistrovať jeho výskyt aj mimo priamej reči, čo dokazuje, že táto väzba nie je typická výlučne pre hovorenú formu jazyka. Nebol zaznamenaný žiadny špeciálny význam, ktorý by v porovnaní so spojkou *si* táto infinitívna väzba vyjadrovala. Čo sa týka väzieb *yo que* a *yo de*, tak môžeme konštatovať, že obidve vyjadrujú to isté – vyjadrenie hovoriaceho k tomu, ako by sa zachoval, keby bol v situácii niekoho iného. Rozdiel spočíva v tom, že výraz *yo de* je menej spisovný, čo sme si mohli všimnúť hlavne v preloženom texte, kde všetko nasvedčovalo tomu, že prekladateľ tento výraz zvolil za účelom zachovania pôvodného charakteru textu, v ktorom sa hovoriaci podľa všetkého vyjadroval nespisovne.

Na základe korpusovej analýzy je tiež možné potvrdiť špecifický význam, ktorý obsahujú spojky *como*, *a menos que* a *con que*. Podmienkový význam spojky *como* najčastejšie súvisí s vyjadrením vyhrážky či hrozby, ktoré sú namierené voči druhej osobe, alebo tiež s vyjadrením určitých obáv a strachu. *A menos que* predstavuje výnimku, za ktorej nedôjde k uskutočneniu deja v hlavnej vete a *con que* minimálne požiadavky postačujúce na to, aby k deju v hlavnej vete došlo. Spoločným rysom vo všetkých troch prípadoch je použitie subjunktívu a na rozdiel od spojky *si* je možné použiť aj tvar subjunktívu prézenta. Ich výskyt bol veľa krát zaznamenaný v priamej reči, na základe čoho je možné konštatovať, že sú charakteristické aj pre hovorenú konverzáciu.

Na záver je možné potvrdiť, že skúmané spojkové väzby sa skutočne používajú za účelom vyjadrenia podmienky. Obmedzenia nášho výskumu spočívali v tom, že sme použili korpus pozostávajúci z písaných textov a písomný prejav sa od hovoreného podstatne líši. Dnešné

beletristické texty však často odrážajú reálny jazyk a to hlavne prostredníctvom prehovoru postáv. Z tohto dôvodu je veľmi pravdepodobné, že aj v bežnej hovorenej komunikácii budú tieto spojkové výrazy zastúpené. Ďalší dôvod prikláňajúci sa k tomuto tvrdeniu je ten, že práve hovorená konverzácia sa vyznačuje subjektívnym postojom hovoriaceho, ktorý preto môže pred neutrálnou spojku *si* uprednostniť pre vyjadrenie podmienky výrazy obohatené o špecifické rysy.

Resumé

Témou tejto práce sú španielske podmienkové súvetia. Naším cieľom bolo predstaviť tieto súvetia nielen z formálneho hľadiska, ale zamerať sa predovšetkým na ich praktické použitie, ktoré sme priblížili prostredníctvom príkladov vo forme viet. Vychádzali sme predovšetkým zo štúdiá španielskych gramatík, ktoré predstavovali najspoľahlivejší zdroj pre nami požadované informácie.

V prvom rade sme definovali základné pojmy týkajúce sa podmienkových súvetí a následne sme predstavili ich typológiu vychádzajúcu z delenia na tri druhy, a to reálne, potenciálne a nereálne. Pri každom type podmienkového súvetia sme uviedli schémy pozostávajúce zo slovesných časov a spôsobov, ktoré sa v jednotlivých typoch súvetí môžu vyskytovať. Každú schému sme popísali z hľadiska významu a doložili ju príkladmi v podobe viet. Následne sme na základe týchto poznatkov formulovali zistenia súvisiace s použitím slovesného času a spôsobu v podmienkových súvetiach. Predstavili sme tiež operačnú mapu slovesného systému, na základe ktorej sme vysvetlili priestorové vnímanie času a spôsobu sloviess, ktoré je aplikovateľné aj na podmienkové súvetia.

Ďalšou témou, ktorá súvisí s praktickým použitím jazyka boli nenormatívne podmienkové konštrukcie. Venovali sme sa hlavne problematike nahradzovania subjunktívu kondicionálom, pričom sme vychádzali zo štúdií a výskumov zaoberajúcich sa touto témou. Narazili sme na rôzne teórie, ktoré toto nenormatívne použitie jazyka objasňujú.

Pre dôkladný popis podmienkových súvetí sme nemohli zabudnúť ani na to, že spojka *si* nie je jedinou podmienkovou spojkou. Predstavili sme preto ďalšie spojky, spojkové väzby a iné spôsoby vyjadrenia podmienky, ktorých je v španielčine pomerne veľké množstvo. Pri každom podmienkovom výraze sme uviedli jeho stručnú charakteristiku a ako príklad i vetu, v ktorej je možné jeho použitie.

Napokon sme na vybraných podmienkových výrazoch realizovali korpusový výskum, pre ktorý bol zvolený paralelný korpus InterCorp a to z toho dôvodu, že najlepšie zodpovedal našim účelom. Cieľom tejto praktickej časti práce bolo analyzovať vybrané podmienkové výrazy a doplniť tak teoretickú časť práce. Chceli sme poukázať na reálne situácie, v ktorých sa tieto podmienkové väzby môžu vyskytovať a na základe nich opísať význam,

ktorý vyjadrujú a zamerat' sa tiež na rozdiely, ktorými sa líšia od neutrálnej spojky *si*. Všetky vybrané podmienkové spojky a väzby sa nám podarilo vyhľadať v korpuse a následne sme uskutočnili kvalitatívny výskum, v ktorom sme sa zamerali na hľadanie konkrétnych prípadov, v ktorých tieto väzby vyjadrovali podmienku. Jednoznačný podmienkový význam bol zaregistrovaný iba pri *a menos que*, vo všetkých ostatných prípadoch bolo potrebné manuálne prehľadávanie a filtrovanie.

Dospeli sme tak k záveru, že vyjadrenie podmienky prostredníctvom iných výrazov, ako je spojka *si* je pomerne časté. Na základe konkrétnych výskytov v texte sme tak mohli vyvodit' ich presný význam a všimnúť si, v akých situáciách sa používajú. Zistili sme, že ich použitím sa nevyznačuje výlučne hovorená konverzácia, pretože ich výskyt bol zaznamenaný v beletristických textoch aj v prípadoch, keď sa nejednalo o priamu reč postáv.

Uskutočnený výskum nám zároveň potvrdil teoretické skutočnosti týkajúce sa podmienkových spojok a prostredníctvom viet získaných z korpusu sme mali možnosť doložit' teoretický výklad o ďalšie príklady prispievajúce k hlbšiemu pochopeniu súvisiacemu s ich praktickým použitím.

Resumen

El tema de este trabajo trata de las oraciones condicionales. Nuestro objetivo ha sido presentar no sólo sus construcciones formales sino también poner énfasis en el uso práctico que hemos aclarado mediante los ejemplos de las frases. Como fuentes nos han servido las gramáticas españolas más confiables y adecuadas respecto a nuestros propósitos.

Primero hemos definido los términos básicos relacionados con las oraciones condicionales. A continuación hemos presentado su tipología tricotómica que distingue 3 tipos de oraciones condicionales: reales, potenciales e irreales. Hemos también presentado los esquemas compuestos por los tiempos y modos verbales pertenecientes a cada uno de estos tipos. Cada esquema ha sido descrito según su punto de vista semántico y hemos añadido frases ejemplares. A base de estos conocimientos hemos formulado las reglas generales relacionadas con el uso del tiempo y modo verbales en las oraciones condicionales. Hemos también presentado el mapa operativo del sistema verbal a través del cual hemos explicado la percepción espacial de los tiempos y modos que también se puede aplicar a las oraciones condicionales.

El siguiente tema relacionado con el uso práctico de la lengua trata de las construcciones condicionales no normativas. Nos hemos dedicado a la sustitución del imperfecto de subjuntivo por las formas de condicional. Hemos partido de varios estudios e investigaciones que se ocupan de este tema. Hemos descubierto que existen más teorías que describen y aclaran este fenómeno.

Para poder describir las oraciones condicionales de manera compleja, hay que tener en cuenta que la conjunción *si* no es la conjunción condicional única. Por esta razón hemos presentado otras locuciones conjuntivas que sirven para expresar la condición y que son bastante numerosas en español. Cada locución conjuntiva la hemos caracterizado brevemente y también hemos añadido frases ejemplares en las cuales es posible el uso de estas locuciones.

Al fin hemos elegido algunas locuciones conjuntivas para llevar a cabo un análisis en el corpus. Para nuestros objetivos ha sido elegido el corpus paralelo InterCorp. El objetivo principal de esta parte práctica ha sido analizar las locuciones conjuntivas elegidas y así,

completar la parte teórica de nuestro trabajo. Hemos tratado de describir el uso de estas conjunciones en las situaciones reales y concluir su significado específico con el que se diferencian de la conjunción neutral *si*. Todas estas locuciones han sido encontradas en el corpus. A continuación hemos realizado el análisis cualitativo mediante el cual hemos encontrado los casos concretos en los cuales la condición ha sido expresada mediante dichas locuciones conjuntivas. Solamente la conjunción *a menos que* tiene significado condicional unívoco pero en la mayoría de los casos hemos tenido que realizar la búsqueda manual y filtrar los resultados encontrados.

Así hemos llegado a la conclusión que expresar la condición mediante las locuciones conjuntivas diferentes a la conjunción *si* es bastante frecuente. Mediante los casos concretos en el texto hemos deducido su significado y nos hemos fijado en las situaciones en las cuales se usan. Hemos descubierto que el uso de estas locuciones no es típico solamente en la conversación hablada ya que su aparición en los textos narrativos se puede registrar también en situaciones cuando no se trata del estilo directo de los personajes.

Este análisis ha confirmado los conocimientos teóricos sobre las locuciones conjuntivas condicionales y al mismo tiempo nos ha ayudado a completar la parte teórica con otros ejemplos de frases. Para terminar se puede decir que el análisis ha contribuido al mejor entendimiento del significado de las locuciones conjuntivas que sirven para expresar la condición.

Bibliografia

- APPELOVÁ A.(1980). *Syntaktické funkcie infinitívu z hľadiska z hľadiska kondenzácie textu*. Jazykovedný časopis, 31, s. 26-35
- BOSQUE, I. & DEMONTE, V. (1999). *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa-Calpe.
- GARCÍA SANTOS, J. (1993). *Sintaxis del español: nivel de perfeccionamiento*. Salamanca: Universidad de Salamanca.
- JULIÁN MARISCAL, O. (2007) *La condicionalidad: aproximación al concepto y sus formas de expresión en la lengua hablada*. Per Abbat: boletín filológico de actualización académica y didáctica. s. 59-85
- PATO, E. (2004). *La sustitución de cantara/cantase por cantaría y cantaba (en el castellano septentrional peninsular)* Madrid: Universidad Autónoma de Madrid.
- RAE. (2009). *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros.
- RIDRUEJO, E. (1975). *Cantaría por cantara, en la Rioja*. Berceo N° 89, s. 123-134.
- RUIZ CAMPILLO, J. P. (2014). *La lógica del espacio. Un mapa operativo del sistema verbal en español*. Journal of Spanish language teaching, s. 62-85.
- SERRANO MONTESINOS, M. J. (1992). *El subjuntivo en Canarias y América*. Cauce Núm. 14-15, s. 241-251.
- ZAVADIL, B. & ČERMÁK, P. (2010). *Mluvnice současné španělštiny: lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum.

Elektronické zdroje

- BUDOVIČOVÁ, V. (1974). *Spisovné jazyky v kontakte (Sociolingvistický pohľad na dnešný vzťah slovenčiny a češtiny)*. [online]. 2011. [cit. 13.7. 2015] Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2241>
- DRAE, Real Academia Española. (2001). *Diccionario de la lengua española* (22.a ed.). [online] [cit. 13.7.2015] Dostupné z <http://lema.rae.es/drae/>
- FERNÁNDEZ ULLOA, T. (2005). *Influencias morfosintácticas de la lengua vasca en el castellano actual: orden de elementos, condicional por subjuntivo y pronombres complemento átonos de 3ª persona*. [online]. 2005. [cit. 14.7.2015]. Dostupné z: <http://pendientedemigracion.ucm.es/info/circulo/no23/ulloa.htm>>

ČERMÁK, P. – VAVŘÍN, M.: Korpus InterCorp – španělština, verze 8 z 4. 6. 2015. [online] [cit. 20.7.2015 - 25.7.2015] Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z: <<http://www.korpus.cz>>

Krátký slovník slovenského jazyka 4 (2003). [online]. [cit. 20.7.2015]. Dostupné z: <<http://slovniky.juls.savba.sk/?d=kssj4>>

LT3 (2015). [online]. [cit. 15.7.2015] Dostupné z: <<http://lt3.com.ar/americo-gallego-si-tendria-que-haber-un-ganador-creo-que-debio-ser-newells/>>

WIKI Český národní korpus: *Korpus InterCorp verze 8*. [online]. 2015. [cit. 20.7.2015] Dostupné z <<http://wiki.korpus.cz/doku.php/cnk:intercorp:verze8>>

WIKIPEDIA (2015). *Dialecto castellano septentrional*. [online]. 2015. [cit. 21.7.2015] Dostupné z: <https://es.wikipedia.org/wiki/Dialecto_castellano_septentrional>